Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурчадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 208 (14013) | 1975 оной сентябриин 5, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Арадай хинагшад... Предприяти, организаци, эмхи [з]гаануудай, колхоз, совхозуудай ажал хүдэлмэридэ [д]утуу дунданануудые элирүүлэн усадхаха, гүрэнэй [н]итын зөөри аршалха болон бэшэшье элдэб янзын шу[хала] хэрэгүүдые бэелүүлхэ уялгануудые өөртөө һайн [д]араа абаад, бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байгаа тэ[д]эр хүн зоной дунда ехэ хүндэ ямбатай, этигэл найда[б]тай болонхой.

Манай орон дотор арадай хинагшад нийтын ехэ хү[сэн] болоо. Ганса Буряадаймнай автономито республикада [... мя]нга гаран арадай хинагшад, тэдэниие хамтаруулһан [... мя]нга гаран постнууд, бүлэгүүд, комитедүүд тоологдоно. Хууляар үгтэһэн эрхэ уялгануудаа хэрэглэн, пар[ти]йна, советскэ органуудай хүтэлбэреэр республикы[н арадай] хинагшад ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

КПСС-эй Буряадай обкомой 1975 оной апрелиин 10-[ай] тогтоолой ёһоор арадай хинагшад олониитэдэ түшэг[лэн], барилгын организацинуудай хүдэлмэри хаража, шал[гажа], шухала хэмжээнүүдые абажа байна. Энэ талаар [Улаа]н-Үдын Железнодорожно районой, Кабанскын, Му[хар]-Шэбэрэй, Яруунын, Түнхэнэй болон бусад аймагуу[дай] арадай хинагшад ехэ юумэ хээ.

[Мүн]гэ оной май һараһаа арадай хинагшадай ажал [хүдэ]лмэри олониитэдэ мэдээжэ болгохо талаар республи[кын]ска конкурс-харалга соносхогдоод, нилээд хүдэлмэри [ябу]улагдаа. Предприяти, организаци, эмхи зургаануудай [бол]он колхоз, совхозуудай гол бүлэгүүдтэ арадай хинаг[шад]ай булан, стенд, самбарнууд шэмэглэн гоёогдоо, «Са[гаа]ган дохёо», «Урдшалан һануулга», «Эшэгүүритэ [...]ал», «Сошордомо дохёо» гарадаг болоо.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор уттахын [түл]өө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар [парти]ин Центральна Комитедэй тогтоолые республикы[н] ажалшад политическэ болон ажалай тон ехэ дэб[жэлт]ээр уттан абаба. Партиин зөлжээтэ съездын хүндэ[дэ] социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэр[жэ] байна. Зэдын аймагай түрүү комбайнернууд тарья [хур]аалта богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэе [гэһэ]н нээмэл бэшэгээр республикынгаа бүхы комбайнер[нуу]дта хандаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Сэлэн[гын] аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай кол[хозн]игууд гүрэндөө ороохо таряа түсэбһөө гадуур ху[дал]даха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые [абаа].

Республикынгаа түрүү ажахынуудай коллективүүдэй, [комб]айнернуудай жэшээгээр 1975 оной ургаса хуряал[гые эм]хитэйгээр үнгэргэхын, гүрэндөө ороохо таряа тү[сэбһ]өө ехээр худалдахын, нийтынгээ малда гүйсэд хүрэхэ [тэжээл] бэлдэхын түлөө ажалшадай дунда социалис мү[рысө]ө үргэнөөр дэлгэрүүлхын, шэнэ амжалтануудые туй[ла]хын түлөө тэмсэхэ гээшэ арадай хинагшадай шухала [зори]лго болоно.

[Тэж]ээл бэлэдхэлгын үедэ республикымнай бүхы колхоз, [совх]озуудай гол бүлэгүүд агрегат, звено, бригада, дээрэ саг [хара]рын постнуудые байгуулаа. Тэдэнэр үбһэ хуряалгын [...], силос даралгын хүдэлмэриин шанар шалгажа [бай]на. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ [колх]озой арадай хинагшад үбһэ бэлэдхэжэ байгаа звено[нуу]дые шалгахадаа нилээд ехэ дутуу, дунданууые эли[рүүл]ээ, шанар муутайгаар сабшажа байгаа звенонуудта [...]та һануулга хээ.

[У]ргаса хуряалгын хүдэлмэриин эхилхэһээ бүри урид [...]хн аймагуудай арадай хиналтын комитедүүд, гол [бүлэг]үүд, постнууд техникэ, комбайн, тоог, сарай, полевой [стан]уудай заһабари шалгажа эхилээ юм. Энэ талаар Ка[банс]кын, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй айма[гуу]дай арадай хинагшад горитойхон хүдэлмэри ябуулаа. [Жэш]ээлхэдэ, Бэшүүрэй аймагай арадай хиналтын коми[тет] ороохо таряа хуряалгада Бэшүүрэй совхозой ямараар [бэлд]эжэ байһан тухай асуудал заседани дээрэ хаража, [...] хэмжээнүүдые абаа.

[М]үнөө хүдөө нютагуудаар нийтын адуу малда үбһэ тэ[жээл] бэлэдхэлгэ, сенаж, силос даралга, таряа хуряалга [...]г дундаа ябажа байна. Энэ тон харюусалгатай сагта [арад]ай хиналтын комитедүүдэй, гол бүлэгүүдэй урда тон [...] зорилгонууд табигдана. Колхоз, совхозуудай звено, [бриг]ада, тоог, агрегат бүхэн арадай хинагшадай шанга [хяна]лта доро хүдэлхэ зэргэтэй.

[Т]аряа хуряалгын эхилхэтэй сасуу зарим ажахынууд [тэжээл] бэлэдхэлгэеэ удааруулдаг, сабшагдамаар ногоогоо [...]догг, адуу малда гэшхүүлдэг байна. Энэ жэл тиимэ [...]алда эсэс табиха хэрэгтэй. Илангаяа арадай хинаг[шад т]иимэ ушартай шанга тэмсэл хэхэ, эрид хэмжээнүү[дые] абаха ёһотой.

Энэ жэл республикымнай олонхи ажахынуудта ороохо [тар]ьянай баян ургаса гараа. Ургуулһан ургасаяа гээлтэ, [хор]оолгогүйгөөр хуряажа абахын түлөө шанга тэмсэл хэхэ [хэрэг]тэй. Арадай хинагшад комбайнай хадаһан поли, тоог[т]о суглараһан ороохо, гүрэндэ таряа шэрэжэ байһан [авто]машинануудые нягтаар, саг үргэлжэ шалгажа байха [ёһо]тай. Нэгэшье хоолос поли дээрэ үлэхэ, нэгэшье ки[лог]рамм ороохон гутаха, гээгдэхэ ёһогүй.

Арадай хинагшад партиин, гүрэнэй шухала хэрэг бү[тээж]э байдаг хүнүүд гээшэ. Тиимэһээ тэдэнэй хэжэ, [бүтээ]жэ байгаа ажал хүдэлмэридэ партийна, советскэ [бол]он нийтын бусад организацинууд ходо туһалжа, анха[рал] табижа байха уялгатай.

[«Л]уна-22» арбан табан [һара]ын туршада һара[ай т]ойрай замаар дабшана

[ТА]СС ХОЛЫН ЗАМБУУ[ЛИН]АЙ ХОЛБОО БЭЕ[ЛҮҮЛ]ХЭ ТҮБ. (ТАСС). 1974 [оной и]юниин 2-то Һара ша[дарх]и замбуулинай замда [гар]һан «Луна-22» гэжэ [авто]мат станци ниидэжэ үр[гэлжэ]лөөр. Нэмэжэ хараа[лагдаһ]ан программатай зо[хёо]һан, августын 24-дэ [...] дабшаха замай [...] шалгагдаһан байна. [Тэр]эй үндэһөөр, нии[тэ бол]айнь перицентр Һа[ра д]ээрэ 30 километр хүрэтэр доошоо оруулагдаа.

Һара шадархи замбуулинай замда удаан саг соо дабшаһанай һүүлээр, «Луна-22» станциин түхеэрэлгэнүүд ба аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Станци дээрэһээ абтаһан мэдээнүүд шалгагдажа, шэнжэлэгдэжэ байна. «Луна-22» гэжэ автомат станциин туһаламжаар научна шэнжэлэлгэнүүд хэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР Л. М. ПУШКИНАЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

[Н]ийтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, олон жэ[лэй] туршада үнэн сэхээр ажаллаһыень хараадаа абажа, [...һ]аһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын на[ряан] сэмбын комбинадай фабрична комитедэй түрүүлэгшын [орл]огшо нүхэр **Пушкина** Лидия Михайловнае Буряадай [АС]СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** [гр]амотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной сентябриин 4.

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР [Н]ҮХЭР Ц-Д. Ж. ЖАЛСАНОВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, совет органуудта удаан саг [...] эдэбхитэйгээр ажаллаһыень хараадаа абажа, 50 на[һ]а гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, РСФСР-эй Уһанай [тээ]вэрэй министерствын Забайкальска бассейновэ управ[лени]н начальник нүхэр **Жалсанов** Цырен-Доржи Жан[цан]овичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези[диум]эй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной сентябриин 4.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН хүндэлэлдэ

✤ Сентябриин 1-нэй мэдээгээр республикын колхоз, совхозуудта бүхы 649.816 гектар тарьянай 188.224 гектарынь хадагдаа гэхэ гү, али хуряагдаха ёһотой ургасын 29 процентнь сабшагдаба. *Баал болгогдоһон тарьянай 80 мянган гектарынь суглуулагдажа сохигдоо гэхэ гү, али 43 процентнь хуряагдаа.* ✤ Бэшүүрэй, Хурамхаанай, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудта бүхы тарьянайнь хахадынь шахуу хуряагдаа. Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй, Хоринн аймагуудта тарьянайнь оройдоол 14—22 процентнь хадагданхай.

50.000 ЦЕНТНЕР—МАНАЙ БЭЛЭГ

Партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, 1975 оной ургаса хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, гүрэндэ ороохо таряа түсэбһөө гадуур худалдаха тушаа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай колхознигуудай габшагай үүсхэлые манай совхозой таряашад ехэтэ һайшаан, эдэбхитэйгээр дэмжэһэн байн[а].

Совхозоймнай механизаторнууд, хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые баһал анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэжэ, өөһэдын дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа гээшэ.

Дээрэ дурсагдаһан ажахынуудай эдэбхи үүсхэлые нигэжэ үргэнөөр дэмжэхэ арга боломжонууд манай совхоздо бии гээд хэлэлтэй. Ушар юуб гэхэдэ, энэ жэлэй сагай уларил тааруу зохид байжа, ургаса яһала һайн гараа. Таряа хуряалгада бэлэдхэлнайшье нёдондонойхиһоо эмхитэй һайнаар үнгэрөө. Газар таряалангай үрэжэл һайжаруулха талааршье яһала ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө 39 комбайн таряалан дээрэ ябана. Тэдэнэй 20-ниинь таряа хадана, бэшэниинь хуряана.

Нигээд байхада манай гол зорилго хадаа ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха хэрэг болоно. Тиихын тула бүхы комбайнуудай, таряа зөөхэ машинануудай нүхэ һүбэ дууһан бүтүүлэгдэнхэй гээшэ. Ямараар бүтүүлэгдэһыень тусхай комисси шалгажа үзэһэн байха. Бүхы таряалангайнгаа 80—85 процентые амяарлан хуряаха байнабди. Таряа хуряалгаяа хүдэлмэриин 25 үдэр соо дууһахаар түсэблэнхэйбди. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер ороохо абаха арга боломжо гүйсэд бии.

Ургаса хуряалга дээрэ имагтал комбайнуудые бүлэг бүлэгөөр суг ябуулжа хүдэлгэхэ арга хэрэглэнэбди. Тиигэжэ загуун бүхэндэ 3—4 комбайн ябуулагдана.

Түрүү комбайнернууднай: И. Ф. Петров — 5000, Д. С. Кузнецов—6000, П. П. Григорьев—8000, С. М. Федоров, И. И. Белых, К. К. Афанасьев гэгшэд нэгэ звено боложо, хамтадаа 20.000 центнер ороохо суглуулха уялга абаһан байна.

Таряа хуряалгын хажуугаар 1976 оной хүрэнгын үрэһэ бэлэдхэлгын хүдэлмэри ябуулагдаха юм. Тиихын тула ороохо хатаадаг КЗС-20 түхэлэй хоёр агрегат хүдэлгэгдэнэ. Иигэжэ бидэ 22 мянган центнер эрхим шанартай үрэһэнэй ороохо бэлэдхэхээр хараалнабди.

Манай совхоз бүхыдөө 50 мянган центнер ороохо Эхэ орондоо үгэхэ уялга абанхай. Абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын тула механизатор бүхэн хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ. Комбайнернуудай, трактористнуудай болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллахада таатай зохид байдал байгуулхын тула совхозой дирекци, партком али бүхы хэмжээ абаһан байна. Хуряалгын бүхы техникые һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, заһабарилжа байхын тула 4—4 хүнһөө бүридэһэн заһабарилгын хоёр бригада эмхидхэгдэнхэй. Таряа хуряалгын үедэ үндэр амжалтануудые туйлаһан түрүүшүүлые материальна, моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагданхай.

Таряа хуряалгын хажуугаар һолоомо бэлэдхэхэ, үбһэ сабшаха, силос дараха болоод тэжээл бэлэдхэлгын бусад хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха юм. Юрэнхыгоор хэлэхэдэл, таряан ажал дээрэ иимэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулжа, туйлаһан бүхы амжалтануудаа партиин XXV съездэдэ зорюулха хүсэлэнтэй гээшэбди.

Б. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй совхозой директор.

Александр Васильевич Шишмарев Сэлэнгынгээ совхоз соо эгээл дүршэлтэй бэрхэ комбайнернуудай нэгэн юм. Тэрэ 15-дахи жэлээ алтан таряан далай соогуур «талын онгосо» жолоодоно. Жэшээнь, нёдондо энэ комбайнер гансаараа хүдэлхэдөө 600 гектарай таряа хадаа, хуряагаа.

— Комбайнмни яһала шэнээргэ. Тиигэбэшье тон нариинаар техническэ харууһа хэжэ, бага зэргын заһабари ябуудтаа ходо хэжэ байха хэрэгтэй. Тэрэнэйл ашаар һааталгүй һайнаар хүдэлгэгдэнэ бшуу, — гэжэ нүхэр Шишмарев хэлэнэ.

Сэлэнгын совхоздо хамта 2400 гаран гектар гэхэ гү, али тарьянайнь 45 процент хадагдаба. Тэрэнһээ 2 мянга үлүүтэй гектарай баал суглуулагдажа сохигдоо. Ажахын тоогууд дээрэ шэнэ ургасын 18 мянган центнер таряан буунхай. Энэ туйлагдаһан үрэ дүндэ комбайнер Шишмаревой оролдосото ажалай хубита бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. В. Шишмарев.
М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Эдэ үдэрнүүдтэ «Мир» колхозой механизаторнууд 270 гектарта таригдаһан кукуруза, наран сэсэгэ хуряажа, шэмэтэ тэжээл силос даража байна. Һүүлэй дүнгөөр эндэ бүхыдөө 2.750 тонно силос дарагдажа нөөсэлэгдэбэ. Кукуруза, наран сэсэгэй ургаса хуряалгада комбайнернууд Дамба Цыдыпов, Владимир Меньшиков, Гомбо Батуев, Сандан Бадмаев, Виктор Мухолзоев, автомашинын жолоошод Василий Лямичев, Василий Токарев, Иннокентий Сухарев, трактористнууд Александр Бадмаев, Алексей Цыренов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарые холо үлүүлнэ.

Д-Д. БАДМАЕВ.
Зэдын аймаг.

РЕПОРТАЖ

ТАРЯАН ДАЛАЙ ДОЛГИЛНО...

Холын-Хужар гэжэ газарай таряа хадажа дүүргээд, Геннадий Романович Бондаревой даадаг тракторно-таряан ажахын бригадын дүрбэн комбайн Хребтики гэжэ газарай таряа хадахаяа ошожо ябаба. Энэ коллектив колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. «Эрхим культуратай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ эдэнэр дэмы хүртөөгүй ааб даа.

Мүнөө жэлдэ даажа байһан таряалан дээрэһээ гектар бүхэнһөөнь дунда зэргээр 18 центнер ороохо абана. Зарим участогуудһаа 25—30 центнершье хадажа абадаг байна. Манай хүрэжэ ерэхэдэ, тэдэнэр 250 гектар газарай таряае сэхэ хадахаяа бэлдэжэ байба.

Сергей Афанасьев дүрбэдэхи жэлээ комбайнераар ажаллана. Тиигэбэшье яһала амжалтатайгаар хүдэлнэ гээд бригадирынь мэдүүлээ һэн. Нёдондо таряа хуряалгын үедэ 5000 гаран центнер ороохо сохижо абаад, ажахынгаа түрүү комбайнернуудай тоодо оролсоһон юм. Байгша оной ургаса хуряалгада баһал һайнаар хүдэлжэ байна. 2600 центнер ороохо хадажа, бригада соогоо түрүүлжэ ябана.

«Сергей 7 мянган центнер ороохо сохихоб гэһэн социалис уялга абанхай. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада ехэ оролдолго гаргана. Тиимэһээ уялгаяа дүүргэхэ бэзэ гэжэ найданабди» — гээд, Геннадий Романович Бондарев манда хөөрэнэ.

Сергей Афанасьев һая хорин таба хүрэжэ ябаашье һаа, нүхэд соогоо ехэ хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй ажалда дуратай, һайнаар хүдэлхые оролдожо ябадаг хадань үнинэй, дүй дүршэлтэй механизаторнууд залуу хүбүүе хүндэлнэ ха юм.

Комбайнернууд ойр зуура соо зүбшэһэнэйнгээ һүүлдэ Сергейе түрүүн оро гэжэ дурадхаба. Залуу комбайнер үдэшын улаан наранда алтаран долгилһон таряалан тээшэ удангүй комбайнаа залаба. Тиигээд лэ хүндэ хоолосдоо дарагдаад, гунхыһан таряан далайн захаар «талынгаа онгосые» хүнхинүүлэн ябахадаа, хажуудань зогсоһон намда хандан: «Мүнөө жэлдэ таряан ехэ һайн байба, — гэнэ. — Иимэ ургаса үнинэйшье үзэгдөөгүй гэжэ үбгэд, хүгшэд хөөрэлдэнэ. Баян ургасатай газарта таряа хадахада урматай байна даа. Гектарһаа 18—20 центнер ороохо хадажа абанабди. Энэ таряалан дээрэһээ 25—28 центнер абахаар гээшэ ха. Харагты, хоолосынь ямар һайн гээшэб! Лаб лэ хадаа».

Тойроод ерэхэдэнь би буубаб. Үргэн ехэ таряалангые дүрбэн «талын онгосонууд» хаха зүһэн орожо эхилбэ. «Хоёр загуун болгожо хадаа һаа дээрэ гэжэ комбайнернуудтаяа хэлсэбэбди. Һүниин 12—1 саг болотор мүнөө абагша загуунаа дууһажа, үглөөдэр үдэ болотор нүгөөдыень һалгаагаад, полевой станайнгаа хажуудахи таряае баал болгон унагааха һанаан бии».

Геннадий Романович ехээр эсэнгишье һаа, баясанги нюураа пуладаар аршаад, таряалан дээрэ гарана. Тиигээд анхаралтайгаар харан, хэр һайнаар тарьянай хадагдажа байһые шалгана. «Би арадай хиналтын постын гэшүүнби. Тиимэһээ таряалан дээгүүр ябахадаа, таряа хуряалгын шанарые ходол шалгадаг гээшэб. Шанар һайнтайгаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр таряагаа хуряаха зорилго механизаторнуудай урда табигдаа һэн. Тиихэдэ шанар гээшые ходо шалгаха гэжэ шиидхэгдээ. Мүнөө дээрээ шанарай талаар яһала һайн байнабди».

Шаргал алтан таряа машинанууд тээгээд лэ Хяагтын аймагай «Родина» колхозой гурбадахи отделениин полевой стан тээшэ гүйлгэлдэнэ. Жолоошодой дунда Василий Иванович Бондарев илангаяа шалгарна. Хуряалгын эхилһэнһээ хойшо тэрэ 4000 гаран центнер ороохо тоог дээрэ шэрэжэ асараа. Залуу жолоошон Виктор Степанов 3500-гаад центнер шэрэжэ, аха нүхэрһөө гээгдэхэгүйе оролдоно.

Тус бригадын мэдэлдэ 1730 гектар газарай таряалан үгтэнхэй. Тэрэнэйнь 1300 гектарынь шэниисын полинууд болоно. Һүүлэй мэдээгээр 500 гектарай таряан хуряагдаад, үшөө 670 гектар баал болгон унагаагдаад байна.

Маанад Хребтикиһээ саашалжа, гурбан километр тухай ябаад, Хэрээдэй тарьянай тоогто хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ тоогые даагша Валентина Мироновна Дорофеева ажал тухайгаа хөөрэбэ. Тоог дээрэ хүдэлмэринь баһал яһала һайнаар ябуулагдажа байна. «Комбайнернуудай иимэ һайнаар хүдэлжэ байхадань муугаар хүдэлхэ аргагүй бшуу», — гээд Валентина Мироновнагай энеэбхилхэдэнь, би тон зүб лэ даа гэжэ һанаа һэм.

Эндэ асарагдаһан ороохон саг дары сэбэрлэгдэнэ. Техникэнь һайнаар заһабарилагдаһан тула һаатал балай ехэ дайралданагүй. Ороохон хатаагдаад, сэбэрлэгдээд, бэлэдхэлэй пунктда эльгээгдэнэ. Һаяын сагта хүрэнгын ороохоной асарагдажа эхилхэдэнь, хадагалха складууд арит сэбэр болгогдоод байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

АМЯАРЛАН ХУРЯАНА

ХОРИ. Хабарһаа нааша хура бороотой байжа, совхозой механизаторнуудай оролдожо тариһан ороохото ургамалнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ургажа, эртүүр эдеэшэһэн байна. Тиин мүнөө ажахымнай таряашад ургаса хуряалгаяа жэгдэ эхилжэ, эдеэшэнги таряагаа амяарлан хадажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой II отделениин поли дээрэ 7 комбайн шэниисэ сабшан, баал болгон унагаана. Үнинэй комбайнернууд Д. Доржиев, Г. Черепков гэгшэд хуряалгын эхилһэнһээ хойшо халаанайнгаа даабарие үлүүлэн дүүргэнэ. Һаяын мэдээгээр тус ажахын дурсагдагша отделенидэ 200 гаран гектарай шэниисэ баал болгогдон унагаагдаад, мүнөө суглуулан сохигдожо байнхай.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хүрбын совхоз.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ, МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА 9 ҺАРЫНГАА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1975 оной сентябриин 1-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Баргажанай	59	87	—	101
Баунтын	50	117	—	—
Бэшүүрэй	58	90	158	114
Зэдын	41	82	97	99,8
Яруунын	48	86	—	106
Загарайн	64	92	237	109
Захааминай	54	93	—	105
Кабанскын	30	92	99,6	—
Хэжэнгын	49	92	—	100,7
Хурамхаанай	51	90	—	104
Хяагтын	46	94	98	101
Мухар-Шэбэрэй	55	94	179	107
Ахын	11	88	—	113
Прибайкалиин	113	96	—	—
Хойто-Байгалай	29	100,3	—	—
Сэлэнгын	46	89	—	100
Түнхэнэй	62	89	12	100,4
Улаан-Үдын	76	86	97	103
Хоринн	45	92	106	111
Республика бүхыдөө	58	90	96	104

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

«МОЛНИЯ-1» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Молния-1» гэжэ хэлхеэ холбооной ээлжээтэ хэмэл одон 1975 оной сентябриин 2-то Советскэ Союзһаа дэгдээ. Энэ хэмэл одон алас холын телефонно-телеграфна радио-холбооной, тэрэшэлэн Холын хойто зүгэй, Сибириин, Алас-Дурнын ба Дунда Азиин районуудта тодхогдоһон «Орбитын» пунктнуудта СССР-эй түбэй телевидениин программа дамжуулха түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха ябадал хангаха зорилготой. Абтаһан мэдээнүүдһээ харахада, хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ, энээгээр дамжуулагдаха хэлхеэ холбооной сеанснууд хараалагдаһан программык үндэһөөр бэелүүлэгдэхэ.

ФИНЛЯНДИ У. К. КЕККОНЕНЭЙ 75 НАҺАНАЙ ОЙЕ ТЭМДЭГЛЭЖЭ БАЙНА

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Финляндиин Республикын Президент Урхо Калева Кекконенэй 75 наһанай ойе Финлянди баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Яснов, Советскэ Союзһаа Финляндида байдаг элшэн сайд В. С. Степанов сентябриин 3-да Президентын ордон дотор Финляндиин Республикын Президент У. К. Кекконениие бараалхажа, 75 наһанайнь ойтой дашарамдуулан, тэрээндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгын бэшэг ба дурасхаалта бэлэг дамжуулаа.

У. К. Кекконен амаршалгын халуун үгэнүүдэйнь, хүсэлэнгүүдэйнь түлөө Л. И. Брежневтэ, Н. В. Подгорнодо, А. Н. Косыгинда халуун баясхалан хүргэбэ. Л. И. Брежневтэй Хельсинкидэ, А. Н. Косыгинтай Светогорскдо уулзахадаа, хоёр ороной хоорондо бүри үргэн ехэ харилсаа холбоо тогтооходо бүхы арга нүхэсэлнүүдэй бии байһые мэдээб гэжэ тэрэ мэдүүлөө.

Л. И. Брежневтэ, Н. В. Подгорнодо, А. Н. Косыгинда үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүүдыень дамжуулхые Президент гуйгаа.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭҺЭЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнүүдэй ёһоор, сентябриин 1-дэ ороной колхозууд ба совхозууд 86 миллион шахуу гектар ороохото, ороохото-бобово ургамалнуудые (кукурузагүйгөөр) хадаад байгаа. Энэнь тэдэнэй тарилгын талмайн 70 процент болоно. 79,9 миллион гектарай — хадагдаһан талмайн 93 процентын таряан сохигдоо.

Зүүн районуудай таряашадта халуун хаһа оронхой. Эндэхи механизаторнууд хоолосто ургамалнуудаа богонихон болзор соо хуряажа абаха, ороохо таряагаа гээлтэ хороолтодо оруулхагүйе оролдоно. России Федерациин колхозууд, совхозуудта 49,1 миллион гектарай таряан хуряагдаад байба. Казахстанда 10 миллион шахуу гектарай таряан хуряагдаа, энэнь республика доторхи ороохото ба ороохото-бобово ургамалнуудай талмайн табанай хоёр хуби тухай болоно. Эдэ ургамалнуудые хуряалга Белоруссиин ба Прибалтикын полинууд дээрэ түгэсхэхы шатадаа оронхой.

Кукурузын таригдаһан талмайн гурбанай хоёр хубиин — 12,7 миллион гектарай ургаса хуряагдаа.

Намарай тарилга, намарай паар хахалалга үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ түргэнөөр ябуулагдажа байна. 15,5 миллион гектарта намарай ургамалнууд таригдаа. 36,6 миллион гектар намарай паар хахалагданхай. Энэмнай түсэблэгдэһэн талмайн гурбанай нэгэ хуби тухай болоно.

КПСС-эй XXV съездын угтамжада

АЖАЛАЙ АБЬЯАС БАДАРНА

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай партиин ЦК-гай тогтоол һая гараа.

Мүнөөдэр манай газетын хуудаһан дээрэ Хяагтын аймагай «Родина» колхозой парткомой секретарь И. М. Степанов энэ талаар юу хэжэ байһан тухайгаа хөөрэнэ.

Совет арад юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ, гүрэнэй түсэбүүдые сүм дүүргэхын түлөө мүнөө тэмсэжэ байна. Энэ үедэ хүн бүхэн ехэ оролдосо гаргажа, харюусалгатай зүбөөр ойлгожо, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, бүтээсэ ехэтэйгөөр ажаллаха ёһотой.

Манай «Родина» колхозой коллектив юһэдэхи табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эрхимлэжэ республикынгаа колхоз, совхозуудай ажалшадые уряалжа, үнэтэ үүсхэлэй эхи табиһан юм.

Табан жэлэй дүрбэн жэл долоон һарын дүнгүүдэй мүнөө гаргагдаад байхада, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһыемнай гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ. Гадна хартаабха, һү, үндэгэ гүрэндэ худалдаха даабари болзорһоо урид бэелүүлэгдэбэ.

Жэшээлхэдэ, 14200 центнер хартаабха табан жэлэй хугасаа соо гүрэндэ худалдаха даабаритай байһан аад, 14558 центнерые хүргэжэ, түсэбөө 102,5 процент болгобди. Мүнөө жэлдэ баһал баян ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Тиимэһээ хартаабха түсэбөө гадуур үшөө ехээр худалдагдаха болоно.

Гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб һаалишадай байһан онойнь июлиин 30-най үдэр дүүргэжэ байгаа һэн. Мүнөө даабаринһаа гадуур худалдажа байна.

Энэ амжалтада Ивановска һү һаалиин фермын оруулһан горитой хубита бии. Хэдэн жэлэй саана энэ фермые даагшаар залуу коммунист Михаил Дмитриевич Курановтабигдаһан юм. Тэрэ ажалай эмхидхэлдэ онсо анхарал хандуулжа, эбтэй эетэй коллектив байгуулжа шадаа. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо тус коллектив аймаг дотороо ходо түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөөшье табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо дүүргэжэ, түйлаһан амжалтаа улам арьбадхахын түлөө тэмсэнэ.

1971 ондо энэ фермын һаалишад бүхэдөө үнеэн бүхэнһөө 2401 килограмм һү һааһан һаа, 1974 ондо 2634 килограммда хүргэжэ шадаһан байна. Харин мүнөө жэлдэ энэ баримта бүри үргэжэ хүлеэгдэнэ. Үнгэрһэн долоон һара соо үнеэн бүхэнһөө 1732 килограмм һү һаагаад байна бшуу.

Тус фермын үнинэй һаалишан Софья Платоновна Тимофеева колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1991 килограмм һү һааһан. Энэнь мүн ондо долоон һарын дүн болоно. Гадна Тамара Степановна Максимова, Людмила Ивановна Игумнова, Анна Васильевна Яковлева, Устинья Степановна Кривогорницына гэгшэд 1680—1888 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө һаагаад байна.

Энэ фермэ ямар аргаар имэ ехэ амжалта түйлаа гээшэб? Нэн түрүүн хэлэхэдэ, энэдэ хүдэлжэ байгаашад үнинһөө хойшо сугтаа ажаллана. Гадна түрүү дүй дүршэл [illegible] ганууды ажалдаа хэрэглэхэ талаар горитой хэмжээ ябуулганууды бэелүүлээ, Малайнгаа үүлтэр һайжаруулхын тулада баһал ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Энэ фермын жэшээгээр манай колхозой һү һаалиин бусад гурбан фермын хүдэлмэри эли бодо һайжараа гэжэ тэмдэглэмээр. Тиихэдээ табан жэлэй даабарине дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ арга боломжо олдоо бшуу. Мүнөө жэлдэ бэелүүлхээр абаһан уялгаа дүүргэхын түлөө һаалишад тэмсэнэ. Үшөө 4000 гаран центнер һү худалдаха ёһотойбди.

1.490 мянган үндэгэ худалдаха табан жэлэй даабаритай һэмди. Энэ ехэ түсэб баһал амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. 1.808,6 мянган үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда тушаагдажа, түсэбэй дүүргэлтэ 121,3 процентдэ хүргэгдээ. Мүнөө жэлдэ түсэбөө гадуур үшөө 54 мянган үндэгэ худалдагдаха.

Гүрэндэ овощ тушааха табан жэлэй түсэб баһал бэелүүлэгдэнэ. Үнгэрһэн дүрбэн жэл долоон һарын дүн [illegible] талаар бэедээ найдаһан [illegible] Табан жэлэй даабарин дүүргэлтэ 81,3 процентдэ хүргэгдээ бшуу.

Мяха худалдаха түсэб баһал тиимэ байна. 84,4 процентдэ хүргэгдэн хойноо дүүргэгдэл һалахабди. Һаяар 472 толгой үхэр Улаан-Үдын мяха-консервын комбинатда эльгээгдэхэ. Удаань үшөө хэдэн бүлэг мал абаашагдаха. Тиигэжэ байгаа оной декабриин эхээр даабараа дүүргэхэ зорилго урдаа табинабди.

Нооһоёо тушаажа дүүргээбди. Гэбэшье Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадһаа һүүлшын хоёр парти нооһоной шанарай сэгнэлтэ үшөө ерээдүй байна. Тиимэһээ түсэбэй дүүргэгдэһэн болиһониие лаб хэлэхэ аргагүйб. Гэбэшье дүүргэгдэхэл ёһотой гэжэ һанаһаб.

Мүнөө үедэ тарян хураалгын халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байна. Энэ шухала кампанида [illegible] гөөр орооһоо сохижо абахын түлөө манай механизаторнууд тэмсэнэ. Тарян хураалгын урда болон сугтаан дээрэ комбайнеруудай звеногойхид, хүбиингаа социалис уялгануудаа абажа, хоорондоо мүрысөөнэй хэлсээнүүдые баталаа һэн.

Бидэ комбайнеруудай амжалтатай ажалые ходо тэмдэглэжэ байгабди. «Дайшалхы» болон «сахилгаан» [illegible], «Мүнөөдэрэй һонин» гэхэ мэтые саг соонь гаргажа, олоной анхарала табинабди. Тиихэдэ гансал эрхимлэгшэдые гү, али гээгдэлдэ орогшодые харуулаад лэ дүүргэхэгүйе оролдоно. Имагтал дундуур ябаһан зон хараалдаһые, үреэлдэһые хүргэдэгүй гээшэ. Тиимэһээ тэдэниие бүри ехэ амжалта тээшэ эрмэлзэхээр хүмүүжүүлхэ арганууды хэрэглэнэ [illegible] Жэшээлхэдэ, [illegible] соо тиимэ хүнүүдые дурдаад, [illegible] Энэ хүниие тон һайнаар мэдэхэ хэрэгтэй аад даа.

Хамта дээрээ 6100 гектар газарта таригдаһан орооһо ургамалнуудые бидэ хураажа ёһотойбди. Һүүлэй мэдээгээр 1368 гектарһыень хадагдаад, сохигдоод байна. Тиихэдэ үшөө 1847 гектарай тарян баал болгон унагаагдаа.

Тоогуудтамнай 28 мянган центнер орооһон асарагдаад, сэбэрлэгдэжэ, хатаагдажа, бэлэдхэлэй пунктнуудта абаашагдажа байна. Мүнөө жэлдэ тон һайнаар ажаллаха ёһотойбди гэжэ манай комбайнернууд һайн ойлгоно. 45740 центнер орооһо гүрэндэ худалдаха социалис уялга бидэнэр абаа гээшэбди. Хэлэһэндээ хүрэхын тула [illegible] хүдэлхэ болгодоно.

КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ саг баһал ойртожо байна. КПСС-эй ЦК-гай һаяын тогтоолтой танилсаад байхадаа, «Родина» колхозой малшад, тарлашад партиин энэ ээлжэтэ ехэ хуралдаае ажалай ехэ бэлэгтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлээ эхилбэ.

Тогтоолой гараһанай һүүлээр үнгэрһэн саг соо бидэ һаяла горитой хүдэлмэри ябуулаабди. Парткомой үргэн заседани дээрэ энэ талаар хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб баталаа һэмди. Удаань һаалишадай, механизаторнуудай, хонишодой суглаанууд үнгэргэгдэжэ, тэндэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд абтаа һэн.

14800 центнер һү, 6950 центнер мяха, 640 центнер нооһо, 350 мянган үндэгэ, 5840 центнер овощ болон хартаабха түгэсхэхы жэлдэ худалдахаяа гэжэ колхознигууд мэдүүлээ. Долоон һарын дүнгүүдые харахада, тус уялганууд заабол бэелүүлэгдэхэ гэжэ бата найдамаар байна.

Жэшээлхэдэ, 296 мянган үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа. Тиихэдэ түсэбэй дүүргэлтэ 84,5 процентдэ хүрөө.

Түгэсхэхы жэлэй һүүлшын дүрбэн һара үлэбэ. Энэ хугасаа соо хүдөө ажахын продукци [illegible] «Родина» колхоз табан жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэхэнь. Гэбэшье партиин XXV съездын угтамжада зорюулагдан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэхэ уялгатайбди.

И. СТЕПАНОВ,
«Родина» колхозой парткомой секретарь.
Хяагтын аймаг.

АГИТАТОРНУУД ЭДЭБХИТЭЙ

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынуудай тракторно-тараян ажалай бригадануудые хүтэлбэрилэгшэд «Родина» колхоздо сугларжа, ургаса хураалгын урда тээхэнэ энэ шухала кампание яажа үнгэргэхэ тухай зүбшэһэн юм. Тиихэдэ полевой стануудта үнгэргэгдэхэ ниитэ политическэ хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн болоһон байна.

Мүнөө тус аймагай «Родина», «Заганский», «Знамя Ленина», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээ болгон Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз абаад харая. Тус колхозой тараан ажалай звено бүхэндэ агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр бултадаа хураалгын эхилһэнһээ хойшо 3 хөөрэлдөө үнгэргөө. Үдэр бүхэнэй ажалай дүнгүүдые согсолно, харуулна, политинформаци үнгэргэжэ, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэл хэнэ.

Энэ колхозой Н. М. Брылёвой даадаг звено 5 үдэрэй туршада 350 гектар газарай таряа хадаа. Тиигэжэ тус звеногойхид халаанайнгаа даабарие 3,5 дахин үлүүлбэ.

Аймаг соогоо тарян хураалгын үедэ онсо шалгарһан бригадын, звенонуудай гэшүүдые моральна болон материальна талаһаань урмашуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой Улаан туг мүрысөөндэ түрүүлһэн тракторно-тараян ажалай бригадада барюулагдаха. Мүн 7 мянган центнерһээ дээшэ орооһо сохижо абаһан механизатор бүхэндэ «Жигули» машина худалдан абаха эрхэ олгогдохо юм.

В. ПЕРЕВАЛОВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой агитаци болон пропагандын таһагые даагша.

Гурбан жэлэй саада тээ нарин сэмбын комбинадай дэхи училищи дүүргэһэн комсомол басаган Оля Толстопятова бүд нэхэлгын цехтэ хүдэлжэ эхилһэн юм. Үнинэй хүдэлмэришэдэй туһаламжаар энэ залуу басаган болзор соо мэргэжэлээ һайнаар шудалжа, түрүүшүүлэй гэдэ гараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Толстопятова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УРАШУУЛАЙ МҮРЫСӨӨН

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой уралан нарижуулагшад жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараад, республикынгаа Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотада, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

«Теплоприбор» заводой, Буряадай барилгын управлениин 5-дахи СМУ-гай, Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай уралан нарижуулагшад үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын олон дурадхал нэбтэрүүлээ. Эдэбхитэйшүүлэй эдэ коллективүүдтэ 2-дохи мүнгэн шан барюулагдаа.

3-дахи мүнгэн шангуудта Улаан-Үдын авиазаводой, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, 1268-дахи автоколонныт коллективүүд хүртэһэн байна.

Республикымнай Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет уралан нарижуулагшадай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй жэлэй түрүүшын хахадай дүн согсолон гаргаха зуураа, эдэбхитэйшүүлэй энэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрээндэ олон хүниие хабаадуулха, тиигэжэ техническэ эдэбхи үүсхэлэй хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ абахаар предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, ВОИР-ай соведүүдтэ дурадхаһан байна. «Рыбпром» трестын, түлишын промышленностиин управлениин, «Бурятстройматериал» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд, ВОИР-ай соведүүд уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри һайжаруулхын тула хэмжээ абахаар уялгалагдаа.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

«Транссельхозтехникын» Сэлэнгын автотранспортна предприятиин коллектив КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалай һайн дүн харуулна. Жэшээлхэдэ, тус предприяти ашаа зөөхэ (тонно-километрээр) хахад жэлэйнгээ түсэбые 101,6 процент, продукци худалдаха түсэбөө 101 процент дүүргээ.

Байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр 3-дахи автоколонныт коллектив нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ коллективтэ дамжуулгын Улаан тугхан 350 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа.

Р. БАЛДАНОВ.

НЭРЭ СОЛОЁО ДУУДУУЛАА

Табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ ажалай ехэ амжалта түйлажа, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Хэриин аймагай Хориин совхозой ахалагша хонишон Карп Манхаевич Танганов энэ түгэсхэхы жэлдэ нэрэ солодоо хүрэмөөр ажаллана.

Республикын хонишодой социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоо. Аймагайнгаа суута хонишон Галина Дубшановна Доржиевагай түгэсхэхы жэлдэ мүрысэн ажаллая гэһэн уряагайнь хүндэдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга нүхэр Тангановай жэлэй эхиндэ абаһыень уншагшад һанажашье магад.

Теэд хэр гэлдэбэ гээшэб? Амжалта ехэ! Аймагай хонишодой мүрысөөндэ илажа, нүхэр Танганов дахинаа «1975 оной чемпион» гэһэн нэрэ солодо хүртэбэ, нэрэ алдарынь юһэдэхи табан жэлэй Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэбэ. Харууһалжа ябаһан 489 хонидойнгоо зуун толгой бүхэнһөө 118 хурьга түлжүүлжэ, ажахынгаа һүрэгтэ нииллүүлээ. Эхэһээ һалгааха үедэнь хурьган бүхэниинь дундаа зэргээр 23,3 килограмм татаа. Тиихэдэ хонин бүриһөө 3,75 килограмм нооһо хайшалжа, аймаг соогоо эгээл эрхим үрэ дүн түйлаа.

Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй жэл бүхэндэ гайхамаар һайн амжалтатай ажаллажа ябаһан Карп Манхаевичай толгойлдог хонишодой бригада табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие бүхы талаарнь болзорһоо урид холо үлүүлэн дүүргэбэ. Энээн тухайгаа һая болоһон аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ тэрэ элидхээ һэн.

Тэрэ амжалтыень тоонуудаар баримталан харуулаагүйдэ таарахагүй хаш. Даабариин ёһоор табан жэлэй туршада 84,4 центнер нооһо хайшалжа абаха ёһотой байгаа һаа, тэрэнээ 90,7 центнертэ хүргөө. Энэнь 107 процент болоно ааб даа.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

2.296 хурьганай орондо 2.669 хурьга түлжүүлһэн байна. Тиихэдэ хурьганай шэгнүүр нэмээхэ түсэб 146,7 процент дүүргээ гэхэ гү, али даабариһаа үлүүлһэн шэгнүүрынь 190,4 центнер болоно бшуу.

Гадна һүрэг хонидтоо бардам хүрэхэ үбһыень өөһэдөө сабшажа, байрынгаа газаахи хорёо соо һүрилдэг. Бууса шадараа 18 гектар газарта зелёнко таридаг юм. Тэрээн соогоо намартаа хонидоо бэлшээжэ, хүсэ шадалынь бүри тобиржуулжа, ондо оруулдаг баян дүй дүршэлтэй болонхой.

Коммунист К. М. Танганов нимэ ехэ амжалтатайгаар юһэдэхи табан жэлые үдэшэхэнь гээшэ. Энэ ёһоороол коммунистын нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябаг лэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ

ЭРХИМ КОЛЛЕКТИВ

Аймгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай коллектив 1975 оной түрүүшын хахадта ниитын гурим, социалис хуули ёһо наринаар сахиха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулба.

Байгша оной зургаа һарын дүнгүүдые гаргахада, дурсагдагша коллектив республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын дамжуулгын Улаан туг болон мүнгэн шанда хүртэбэ.

Аймагай дотоодын хэрэгүүдэй таһагай уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд Д. Б. Аюшеев, В. В. Келлер, мүрдэгшэ В. М. Иванов, участково инспекторнүүд Е. Я. Чеботарев, В. Ф. Попов, С. Р. Нимаев, милиционернүүд В. В. Жапов, А. Д. Доржиев болон бусадай һайнаар хүдэлһэниинь онсо тэмдэглэгдээ.

ХҮБШЫН ТУНГА БЭЛШЭЭРИДЭ

Хамниин совхозой хоёрдохи отделениин Омойхын Эхин гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта эрхим малшадай нэгэн Мария Васильевна Бадмаева ажаллажа байдаг. Энэ нүхэр зунай һаранuудта 167 буруу харууһалхадаа толгой бүриинь шэгнүүрые ехээр нэмээжэ, тобиржуулаа.

Мария Васильевна совхозойнгоо ажалшадай дунда шударгы ажалаараа хүндэтэй болоһон тула байгша ондо аймагайнгаа Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Аймагай совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй һаалишад, малшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабарин[illegible]нуудые урид[illegible]хын түлөө тэмсэжэ, һү худалдаха табан [illegible]гээ түсэб болзорһоо[illegible] дүүргэжэ шадаба.

Тиигэжэ аймагай [illegible]нууд юһэдэхи табан [illegible] эхилһээр августын [illegible] байдалаар хараа[illegible] 190.900 центнерэй [illegible] 191.038 центнер һү [illegible]жа, табан жэлэйнгээ [illegible]риие дүрбэ хаха[illegible] уридшалан дүүргэбэ.

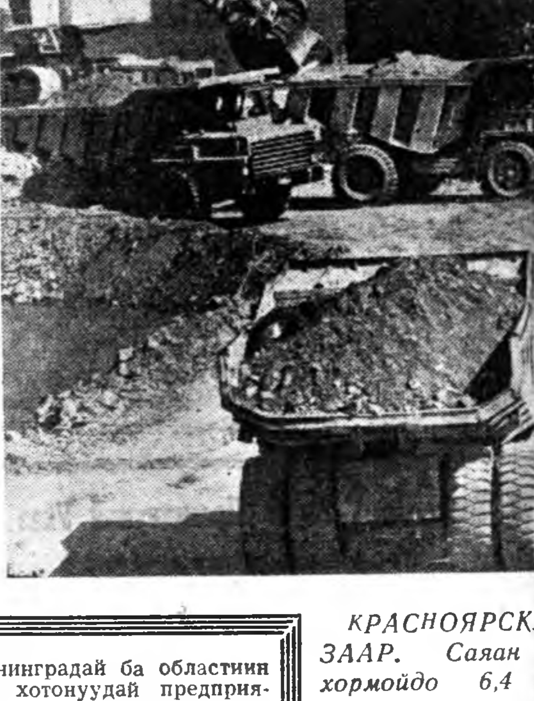
ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХ[illegible] ТҮРҮҮШҮҮЛ[illegible]

СССР-эй 50 жэл[illegible] нэрэмжэтэ совхоздо [illegible] бэлэдхэлгын ажал [illegible]гээр ябуулагдана. [illegible] үбһэшэд үнгэрэгшэ [illegible] сагай уларилай хэды [illegible] байбашье һаань, ажал[illegible] эршые һуларуулаагүй[illegible]

Дурсагдагша ажах[illegible]гайнгаа 8 совхозой дү[illegible] жээл бэлэдхэлгын [illegible] дэлгэрһэн социалис [illegible] сөөндэ түрүүлжэ ябан[illegible] гэжэ сенаж бэлэдхэх[illegible] 112 процент дүүргэгд[illegible] гү, али 5.600 центнер[illegible] тэжээл бэлэдхэгдээ. [illegible] минтай үбһэ болон наб[illegible] та тэжээл бэлэдхэх[illegible] мүн лэ үлүүлэн дүүр[illegible]

Үбһэ хураалгын 41 [illegible]гой олонхидынь бүтэ[illegible]тэй ажалай үльгэр [illegible] харуулаа. Партиин [illegible] Андрей Бадмаевич Д[illegible]вай хүтэлбэрилдэг н[illegible] отделениин үбһэшэд[illegible]но совхоз соогоо эрх[illegible]ринуудай нэгые эзэл[illegible] звеногой коллектив һ[illegible]лаараа бусадһаа шал[illegible] 1.200 гаран центнер[illegible] хураажа абаад байна.

Б. ЖАНЧИП[illegible]

КРАСНОЯРСКА [illegible] ЗААР. Саяан [illegible] хормойдо 6,4 мил[illegible] киловатт хүсэтэй [illegible] хэй дээрэ эгээн [illegible]мо ГЭС баригдажа б[illegible]хай юм. 1978 ондо [illegible] ГЭС электроэнер[illegible] үгэжэ эхилхэ. Саяно-Ш[illegible]шенска ГЭС-эй бари[illegible]шад эдэ үдэрнүүдтэ Е[illegible]сей мүрэнэй һабые һэ[illegible]хэ талаар асари ехэ [illegible]дэлмэри ябуулна. [illegible]тябрь һара соо Ен[illegible] мүрэн хаагдаха бай[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [illegible] эрьеын котлован [illegible]талга харуулагдана.

Улаан-Үдын хилээмэнэй 2-дохи заводто 96 коммунис ажалай ударнигууд хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлдэг үнинэй, дүй дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэд Александра Варфоломеева, Мария Тёртова, Нина Свириденко, Анна Тевнюк гэгшэд халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй талха зуурагшад, коммунис ажалай ударнигууд Анна Тевнюк, Нина Свириденко.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МИЛЛИАРД ТҮХЭРИГЭЙ АШАГ ҮРЭ

Ленинградай областиин хүдөө ажахые ашаг үрэтэй болгохо долоон жэлэй (1969—1975 онууд) программые бэелүүлгэдэ нэгэ миллиард түхэриг һомологдоһон байгаа. Энэ программын ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар Хэблэлэй шэнэ һониной агентствын корреспондент Александр ТУРУНДАЕВСКИИ КПСС-эй Ленинградай обкомой секретарь Григорий Андреевич ПОСИБЕЕВТЭ хандахадань, тэрэ нигэжэ хөөрэбэ:

— Ленинградай областиин хүдөө ажахыда хэгдэһэн үндэһэн хубилалтануудай эхин, бүхы орон соохидол адли, КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй бата холбоотой юм. Коммунис партиин мүнөөнэй аграрна политикын научна үндэһэ һуури эдэ шиидхэбэринүүд соо табигдаа һэн. Һүүлэй долоон жэл соо областной партийна организаци, нютагай Соведүүд, хүдөө ажахын зургаанууд хүдөө ажахын үйлэдбэрие ашаг үрэтэй болгохо бүлэг хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэн байна. Нэгэдхэһэнэй ба тусхай шэглэлтэй болгоһоной ашаар, үйлэдбэри промышленна үндэһэ һуури дээрэ түсэбэй ёһоор табигдажа байнхай.

Эдэ жэлнүүдтэ хахад миллионһоо үлүү эбэртэ бодо мал харууһалхаар хараалагдаһан малай хэдэн арбаад оньһожоруулагдамал ехэ байра баригдаһан, теплицэнүүдэй талмай 50 мянган дүрбэлжэн метрээр үргэдхэгдэһэн байха юм. Хүдөө ажахын эдлүүрнин талмайн 36 процентнь мелиорацилагдаа.

Үйлэдбэриие нэгэдхэлгэ, тусхай шэглэлтэй болголго ажал хүдэлмэриие оньһожоруулгын хэмжээе дээшэлүүлжэ, тэрэниие хүнгэдхэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха арга олгоһон байна. Мүнөө үедэ областиин тусхай шэглэлтэй предприятинууд бүхы һү, хартаабха, овощой 90 процентые, үндэгэнэй 85 процентые үйлэдбэрилэн абана. Жэшээнь, хэрбээ юһэн жэлэй урда тээ 120 совхозой овощ ургуулдаг байгаа һаань, харин мүнөө томодхогдоһон 39 ажахы энээниие эрхилнэ.

Шубуу үсхэбэрилгэ промышленна үндэһэ һуури дээрэ табигдаһан түрүүшын һалбари болонхой. Энээнэй ашаар «Птицепром» үндэгэ абалгаяа — 4,5 дахин, мяха үйлэдбэрилгээ 7 дахин ехэдхэбэ. Үндэгэнэй өөрынь үнэ сэн 1,5 дахин хямдаруулагдаа, ажалайнь гаргашанууд дүрбэ дахин бага болгогдоо.

— Областиин хүдөө ажахые ашаг үрэтэй болголгодо һомологдоһон мүнгэн хэр зэргээр хэрэглэгдэнэ гээшэб? Энэ мүнгэн ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалагдана гү?

— Барилга - хабсаралгын хүдэлмэридэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абалгада нилээд ехэ мүнгэн гаргашалагдаа. Гэр байра барилгада 257 миллионһоо үлүү түхэриг һомологдоо. Мүнгэ һомололгын ашаг үрэ, эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд тухай тодорхой жэшээ дурдая. Долоон жэлэй урда тээ Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой жэлэй ашаг олзо 950 мянган түхэриг байһан һаа, 1974 ондо 2.168 мянган түхэригэй доход ороһон байха юм. Хүдэлдэг хүн бүхэндэ жэлдээ бүхы продукци үйлэдбэрилгэ 3.800-һаа 4.800 түхэригтэ хүрэбэ.

Область дотор хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ бүхы дээрээ 51 процентээр ургаа, ажалай бүтээсэ 60 процентээр дээшэлээ. Таряа — 79, овощ — 49, һү — 34, мяха худалдалга 44 процентээр дээшэлһэн байна.

— Ямар нэгэн һалбарие хүгжөөхын тула мүнгэ һомололго ажалшадай социальна байдалда заабол нүлөөлдэг гээшэ. Энээндэ үндэһэлэн, областиин хүдөө ажахые ашаг үрэтэй болгохо долоон жэлэй программа тухай юу хэлэжэ шадахабта?

— Нэн түрүүн үйлэдбэри дээрэ абтаһан үрэ дүнгүүд социальна ехэ удха шанартай гээд тэмдэглэхэ байнаб. Хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилхэдөө, областиин хүн зониие улам һайнаар хангахабди. Жэшээлхэдэ, 1968 онойхитой сасуулбал, Ленинградта ба область дотор хүн бүхэнэй хүртэсэдэ мяха, һү овощ, үндэгэ хэрэглэлгэ 10—15 процентээр дээшэлээ.

Үйлэдбэриин экономическа ашаг үрые дээшэлүүлгэ хүдөөгэй ажалшадай олзо доходой ургалтада нүлөөлһэн байна. 1968 онойхитой сасуулбал, һарын салин хүлһэн дунда зэргээр 43 түхэригөөр нэмэһэн байгаа. Механизаторнуудай — 56, малшадай салин 68 түхэригөөр дээшэлээ. Нэгэ хүндэ жэлдээ олзо доход дунда зэргээр 1.817 түхэриг болоһон байна. Энэнь 42 процентээр нэмэһэн болоно бшуу.

Ажахые индустриальна аргаар хүтэлбэрилгэ хүдөө ажахын хэдэн арбаад мянган ажалшадай хүдэлмэриин түхэл шэнжые хубилгаһан байха юм. Малай бүлэг барилгануудай, шубуудай фабрикануудай операторнууд, механизаторнууд, үнеэдые машинаар һаадаг мастернууд — эдэ бүгэдэ хүдөөдэ эгээл үргэнөөр дэлгэрһэн мэргэжэлтэд болоно.

Тарлашанай ажал бүтээсэ ехэтэй болонхой. Энэнь залуушуулай һанал бодолдо, хүсэл эрмэлзэлдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлнэ. Хото городто ошожо ажаллахые хүсэһэн залуу хүнүүд улам үсөөрһэн байна. Эдэнэр хүдөө ажахын предприятинуудта хүдэлхэеэ үлэнэ.

Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, арга шадабариень дээшэлүүлхэ нэгэдхэгдэһэн хараа түсэбүүд областиин бүхы районуудта долоон жэлэй урда тээ табигдаа һэн. Мүнөө хүдөө ажахын 8 мянга шахуу мэргэжэлтэд областиин колхоз, совхозуудта хүдэлнэ. 1969 ондо эдэнэй тоо 6.200 байһан юм. Техническэ мэргэжэлэй хүдөөгэй 1 училищи 16 мэргэжэлээр дүршэл шадабари ехэтэй хүдэлмэришэдые һурган бэлдэнэ. Дунда һургуулитай болоһон тухай аттестат мэргэжэлтын дипломтой хамта барюулагдадаг юм. Һүүлэй дүрбэн жэл соо техническэ мэргэжэлэй хүдөөгэй училищинууд 7 мянга гаран хүдэлмэришэниие бэлдээ.

Энэ зорилгодо гүрэнэй һомолһон мүнгэ зөөреэр хүдөө ажахын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд һургагдана. Ленинградай область дотор һомологдоһон 1 миллиард түхэриг энэ талааршье ехэ ашаг үрэ үгэһэн байна. Ерээдүйн агрономууд, зоотехнигүүд, хүдэлмэришэд мүнөөнэй предприятинуудта ажалай дүршэл олоно. Совхозууд техническэ мэргэжэлэй училищинуудта лабораторинуудые, үйлэдбэриин классуудые эмхидхэнэ; залуу хүдэлмэришэдые, мэргэжэлтэдые болбосон түхэлтэй гэр байраар хангана. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө нютагуудта 1 миллион 400 мянган дүрбэлжэн метрһээ үлүү гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь 1968 ондо хүдөө ажахын предприятинуудай гэр байра барилгада гаргашалһан бүхы жасаһаа 25 процентээр ехэ болоно. 12 мянган хүнэй һууритай клубууд, соёлой байшангууд, 7,5 мянган үхибүүдэй саад, ясли, хэдэн арбаад магазин баригдаһан байна.

Байшан гэр баридаг хүдөөгэй комбинат, түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг комбинат область дотор хүдэлдэг юм. Барилгын проект табиха хэрэгтэ хотын ба областиин дүй дүршэлтэй архитекторнууд хабаадуулагдана. Колхоз, совхозуудай түб һуурин болохо 14 тосхон дипломуудаар, бүхэсоюзна конкурсын медальнуудаар шагнагдаһанхай.

Ленинградай ба областиин бусад хотонуудай предприятинуудта хүдөө ажахын машинануудые, технологическа түхеэрэлгэнүүдые, запчастьнуудые бүтээнэ.

Хүдөө ажахые ашаг үрэ ехэтэй болгохо программа бэелүүлгэдэ коммунистнууд гол үүргэ дүүргэнэ. Областиин хүдөө ажахыда 14,5 мянга гаран коммунист бии. Захиргаанай ажал ябуулгые партийна организацинууд наринаар шалгадаг юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, машино-тракторна паркые, газар дайда болон үтэгжүүлгэнүүдые гамтай һайнаар ашаглаха гэхэ гү, али Ленинградай, областиин бусад хото городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай хүн зониие хартаабхаар, овощоор, шубуунай продукцяар, һүөөр бүрин хангаха асуудалнуудые амжалтатай һайнаар шиидхэхэ хэрэгтэ эдэнэр анхаралаа ехээр хандуулна.

(АПН).

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ

БУРЯАД ЭХЭНЭРЭЙ ХУБИ ЗАЯАН

Мария Манжеевна Мангутоватай үнинэй танилби. Таһархай гэжэ һууринда фельдшерээр 11 жэлдэ ажаллана. Энэ нютагай зон Мари гээд хүндэлжэ гү, али өөрынгөө хүн мэтээр нэрлэдэг. Ямаршье үбшөөр үбдэһэн хүн, мүн нарайлха эхэнэр хамаагүй — булта Марида хандаха.

Мариин нэрэ солын хаагүй тарашанхай байһан тула би тэрэниие һураг суутаарнь үнинэй мэдэхэ болоһон байгааб.

Нэгэтэ би хүндөөр үбшэлжэ, намайе Мария Манжеевнада абаашаа һэн. Эмнэдэг таһартань арай гэжэ ороходом, сагаан халаадтай, дунда зэргын бэетэй, ялалзаһан хара томо нюдэтэй, һайхан шарасатай эхэнэр миһэрэн намайе угтаба:

— Зай, юун болоод, эды холоһоо ерэбэт? — гэжэ асуугаад, хэлэһэн үгэнүүдыем анхаралтайгаар удаан шагнаһанайнгаа һүүлдэ үзэжэ эхилбэ. Үбшыем элирүүлжэ, аргалха арга заажа үгөө. Бишье удангүй эдэгээб. Тэрэ сагһаа хойшо үнэхөөрөө өөрхэшье доктор, һайншье эхэнэр ха юмши даа гэжэ тобшолол хээ һэм.

1964 ондо манай Хуурай-Һубагта һайн гэгшын больница нээгдэбэ. Эндэ больницын хүтэлбэрилэгшөөр Мария Манжеевна ерэжэ, удаан саг соо хүдэлөө юм. Тэрэниие ехэ золтой, урагшатай эхэнэр гэжэ тоолодогбди. Тэрэнэй ажаллаһанһаа хойшо больница соо «үхэл» гэһэн үгэ дуулдаагүй.

— Мари заахан үхибүүдтэ ехэ үлзытэй юм, — гэжэ нютагай зон хэлсэдэг. Үдэр һүнигүй айлаар ябаха, хайшан гээд нарай нялха үхибүүдые абахаб, ариг сэбэрые яажа сахихаб гэжэ эхэнэрнүүдтэ ойлгуулжа үгэдэг юм. Тиимэ дээрэһээ заахан хүүгэд хамартаа ханяадагүйгөөр үдэнэ, ехэ болоно.

Би энэ эхэнэр тухай бэшэһэйб гэжэ үнинэй һанадаг һэм.

— Мария Манжеевна! Намтараа хөөрыт,— гэхэдэ:

— Зай, байгаал юм aаб даа,—гээд, зугаагаа ондоо тээшэнь хотируулжархидаг байгаа.

Гэртэнь ошоходош, сүлөөгүй байха даа. Дүрбэн хүүгэдые хүл дээрэнь гаргаад, мүнөө хоёр ашаяа үргэнэ.

Һаяхан баһа гэртэнь ошооб. Сай ууЖа һуугаад, удаан хөөрэлдэбэбди. Һүүлдэнь обоо собоо грамотануудые, документнүүдые асаржа, стол дээрэ табижархиба.

1940 ондо медучилищи дүүргэһэн диплом. Хоринн, Кабанскын, Ахын аймагуудта хүдэлхэ гэһэн захиралтанууд.

1956 ондо Ахаһаа Түнхэн ерэжэ, Таһархай нютагта һууринжаһан байгаа. **Таһархай** гээшэ хүдөө зонһоо таһархай нютаг һэн. Нэрэньшье гэршэлнэ бэзэ? Аймагай центрһээ 70 модоной газарта оршодог, тиихэдэ харгыһаа холо. Тэрэ үедэ машинашье гэжэ үсөөн байгаа. Хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэһэн гү, али нарайлха болоһон эхэнэрэй түлөө хэды шэнээн һалганажа, хүлһөө гоожуулха саг болодог һэм! Теэд хүндые хүндэ гэнгүй, хэһэн ажалаа хэжэл ябаа.

Манай парти ба правительство аша габьяаень обёоржо, яһала дүнгөө. Олон грамотаар шагнагдаа. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ шэн зоригто ажалай түлөө», «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай «Шэн зоригто ажалай түлөө» гэһэн медальнууд барюулагдаа. 1967 ондо «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн тэмдэгтэ хүртөө.

— Энэ совет үедэ золтойл ябаа бэзэб. Урданай сагай байгаа һаа, иимэ зол үзэхэгүй байгааб,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Мариин бага наһан нара хараагүй гэхэдэ болохо. 3 һаратайдань эсэгэнь наһа бараһан гэхэ. Эхыень нагаса таабайнь гэртээ асаржархёо. Иигэжэ үншэрһэн басагые эсэгынь эсэгэ үргэһэн юм. Эсэгын дарханһан үлгы соо унтангүй, эхын зөөлэн гар дээрэ тэнжэхэ золгүй— заахан басаган үдэбэ.

Хара багаһаа үзэг бэшэгтэ дуратай басаган шуналтайгаар һураад, эмшэнэй мэргэжэл шудалаа ха юм.

— Долоотойдоо нэгэл дахин эхэеэ хараха зол байгаа һэн. Эхыемни абаашаад, баян хүндэ хадамнаһан байгаа. Олон үхибүүдтэй болонхой, нам тухай һанаха сүлөөшьегүй байһан юм шуу.—гэжэ Мария хэлээд, һанаа алдана. Тиигээд саашань шарайгаа хубилган, миһэд гэжэ, хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

— Мүнөө һайхан саг байна даа. Залуушуул дуран соогоо гэрлэжэ, үри үхибүүгээ үншэрүүлэнгүй үргэжэ, уужам харгыда табина...

Мария Манжеевна — коммунистка. Олониитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, олон дахин аймагай Соведэй депутадаар һунгагдажа, харюусалгата ажал ябуулдаг юм.

Дүрбэн хүбүүтэй, дүүрэн тэгшэ эхэнэр. Хүбүүдынь ёһотойл совет үеын заншалтай зон. Хүндэмүүшэ, эрид зоригтой, хүндэ туһатай.

— Мария Манжеевна, хайшан гээд эдэ үхибүүдээ иимэ һайхан сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлжэ шаданат? — гэжэ асуудал табибаб.

— Таанарайнгаал — багшанарайнгаа заабаряар ааб даа,—гээд, урдаһаам хараад энеэнэ.

Иимэ золтой эхэнэрэй хуби заяан. Ленин багшын хүсөөр үгтэһэн зол жаргалай дүлэндэ бадаран ябаһан совет эхэнэрэй хуби заяан...

С. СОТНИКОВА,
Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин багша.

АРАДАЙ БЭЛИГЭЙ АЯЛГААР

НОРИЛЬСК. «Таймырский» гэжэ гүрэнэй үйлэдбэриин ажахыда орын арһаар шэмэглэмэл гуталнуудые ба малгайнуудые оёхо тусхай цех нээгдээ. Гадна энэ предприяти мүн лэ орын арһаар элдэб янзын хибэсүүдые хэжэ гаргадаг. Тэрэшэлэн арадай уран бэлигэй аялга дууряажа, бэлэг болохо элдэб зүйлнүүдые яһаар, арһаар бүтээдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арһаар бүтээгдэһэн бэлэг болохо аппликацинууд харуулагдана. Авторынь уран зурааша В. Н. Атаманюк.

ТАСС-ай фотохронико.

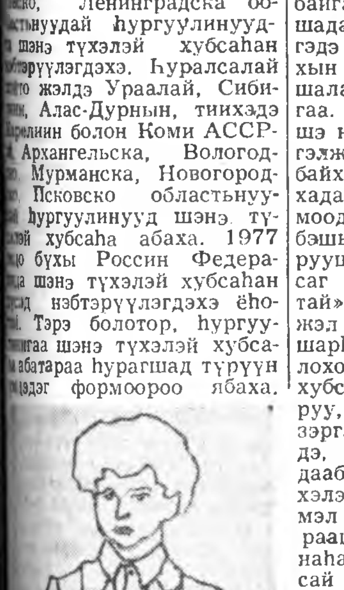

ХҮБҮҮДЭЙ ХУБСАҺАН ТУХАЙ

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хүбүүдэй үмдэхөөр һургуулиин шэнэ түхэлэй хубсаһые батална. Энээн тухай РСФСР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо **А. А. Черников** иигэжэ хэлэнэ.

— Шэнэ түхэлэй хубсаһан хадаа Россин Федерациин хүбүүдтэ гэжэ зохёогдон баталагдаа юм. Советскэ Союзда ородог союзна ондоо республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд хүбүүд-һурагшадаа өөрөөр хубсалуулхаяа өөһэдөө шиидхэхэ юм.

Манай республикын бүхы хүбүүдые гансата адляар хубсалуулжархихын аргатай бэшэ. Тиимэһээ шэнэ түхэлэй хубсаһан иимэ болзорнуудта хүсэндөө орохо гэнэ. 1975 оной сентябриин 1-дэ Москвагай, Ленинградай һурагшад һургуулиин шэнэ костюм абаа юм. Тус оной декабрь болотор Москвско, Ленинградска областьнуудай һургуулинуудта шэнэ түхэлэй хубсаһан нэбтэрүүлэгдэхэ. Һуралсалай энэ жэлдэ Ураалай, Сибириин, Алас-Дурнын, тиихэдэ Карелиин болон Коми АССР-эй Архангельска, Вологодско, Мурманска, Новогородско, Псковско областьнуудай һургуулинууд шэнэ түхэлэй хубсаһа абаха. 1977 ондо бүхы Россин Федерациин шэнэ түхэлэй хубсаһан һуудал нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой. Тэрэ болотор, һургуулиингаа шэнэ түхэлэй хубсаһа абатараа һурагшад түрүүн үмдэдэг формоороо ябаха.

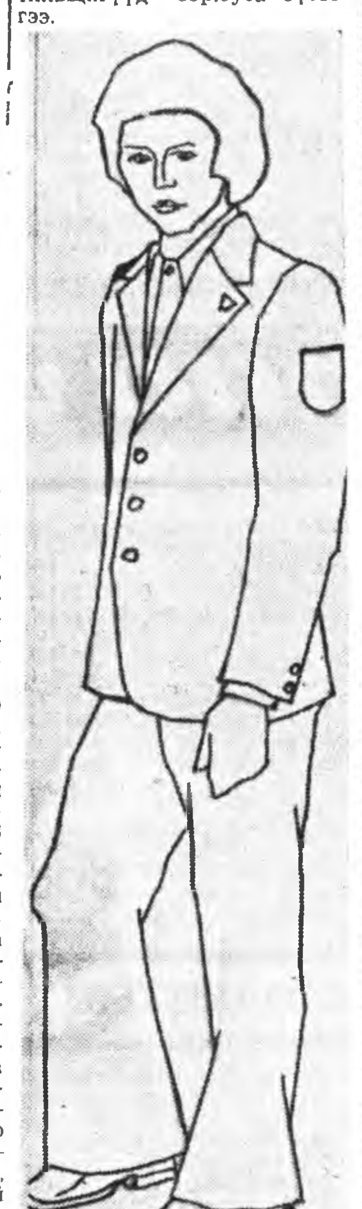
Арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудтай зохилдуулагдаһан гуримай ёһоор, нютатай наймаанай эмхинүүд һургуулиин шэнэ түхэлэй хубсаһа худалдадаг байха.

Жэшээнь, Москвада шаби бүхэн тусхай уряал абажа, тэрээн соонь заагдаһан магазинда түрэлхидтэеэ ерэжэ, наймаашад һурагшын хэмжээнүүдтэй зохилдуулан, таарахаар хубсаһа шэлэхэдэнь туһалха.

Хубсаһа зохёодог Бүхэсоюзна Байшангай үйлэдбэриин-техническэ таһагай начальник **И. П. Миронова** иигэжэ хэлэнэ:

— Хүбүүдэй түрүүн үмдэдэг байһан хубсаһанай ехэшүүлдэшье, үхибүүдтэшье һайшаагдаһан ушарые олохонь бэрхэтэй аабза. Нээрээшье, костюмай һүргүй үнгэ, тэрэнэй оёгдоһон маягшье, бүдэй шанаршье хүнэй сэдьхэлдэ баяр түрүүлхээр бэшэ байгаал даа. Гэбэшье һурагшадай заатагүй үмдэхөөр бүгэдэ ниитын хубсаһа зохёохын тула олон юумые уридшалан хараха хэрэгтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, формо гээшэ нэгэ үдэрэй бэшэ, саг үргэлжэ олон жэлдэ үмдэгдэжэ байха хубсаһан шуу. Формо хадаа мүнөөнэй шэнжэтэй, моодно байха ёһотой, гэбэшье моодын талаар дарууһаг һаа һайн — түргэн саг соо хубилдаг «зан муутай» моодо гээшэшни 2—3 жэл болоходо формые хуушарһан дээрэ тоолуулжа болохо бшуу. Шэнэ түхэлэй хубсаһан хадаа гоё, бэедэ тааруу, практична, бүхэ байха зэргэтэй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эрилтэнүүд олон. Яахадааб гэбэл, энэмнай онсо-түхэлэй хубсаһан ха юм. Тиимэл хадань манай уран зураашад-модельернүүд бага наһанайшье, ахамадшье классай хүбүүдэй үмдэхэ костюмай бүхы юумые наринаар бодожо үзэхэдөө, багшанарай, врачнарай дурадхалые, түрэлхидэй, һурагшанарай хүсэлые хараадаа абалсаһан байна.

Эгээл тааруу юумэниинь гэхэдэ, һэрбэ-һарба гэһэн бэшэ, бэедэ саб гэмээр һууһан, муухай болосогүй, нюдэндэ уряар харагдама шэнжэнүүдые бэедээ шэнгээһэн спортивна түхэл маяг болоно. 1—8-дахи классуудай һурагшадта түриигөөрөө доошоо һалбад гэһэн үмдэ, ташаандаа бага зэргэ нахид гэһэн пиджак дурадханабди. Энгэр, хармаан юу хээниинь гоёогдожо, утаһаар гүйлгэһэн. Ахамад наһанай хүбүүдтэ — 9—10 классуудай һурагшадта нэгэ тээшээ энгэртэй, дундуураа барид гэһэн, халамал хармаантай пиджак дурадхагдана. Мүн утаһаар гоёожо гүйлгэһэн байха. Үмдэниинь түриигөөрөө доошоо һалбад гэһэн, мүн лэ утаһан гоёолтотой. Будыень һургуулиин формо оёхо гэжэ текстильщигүүд зорюута бүтээгээ.

Хара-хүхэ гэхэ гү, али бидэнэй нэрлэгшээр — «классическа» үнгэтэй бүд улаан галстугтай, миин үдэрнүүдтэ ямаршье зүһэнэй, һайндэрнүүдтэ сагаан самсатай зохидоор таараалдаха. Пиджагайнь зүүн хамсы дээрэ хэгдэһэн тусхай һүлдэ, үнгэтэ түмэрөөр хэгдэһэн шагтанууд пиджагуудые форменно түхэлэй болгоно. Шагтануудыень ороноймнай фабрикануудай нэгэн бэлдээ.

Мүнөө үедэ модельернүүд басагадай һургуулидаа үмдэхэ хубсаһа бии болгохо гэжэ оролдожо байнхай.

«Семья и школа» гэһэн журналһаа абтаба.

НОМОЙ ТАГ

АРБАН ХОЁР ҺАРА

Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулжа, уран зохёолшо Африкан Бальбуров «Арбан хоёр һара» гэһэн ном бэшээ һэн. Энэ баримтата туужын бүлэгүүд 1973—1974 онуудта «Байгал» журналай хуудаһануудта толилогдоо бэлэй.

Энэ зохёол соо Африкан Бальбуров Буряад ороной хүгжэлтэ, ондо ондоо он жэлнүүдтэ, арбан хоёр һарануудай туршада болоһон мартагдашагүй уулзалганууд, Байгал шадарай баатар хүнүүд, тэдэнэрэй хуби заяан тухай уран гоёор, дэлгэрэнгыгээр бэшээ юм.

Мүнөө энэ номынь Москва хотын «Советская Россия» хэблэлээр гаргагдаба. Энэ зохёол 30 мянган хэһэгээр хэблэгдээ. Буряад орон тухай фото-зурагууд ном соо оруулагданхай.

Харахада — нюдэнэй хужар боломо гоё һайхан шэмэглэлтэй энэ номые уншагшад ехэ дуратайгаар хүлеэн абаха бэзэ гээд найдагдана.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө хоёр һарадаа нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай дүрбэдэхи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдан хэблэгдэжэ, уншагшадта эльгээгдэбэ.

Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Даширабдан Батожабайн «Уулын бүргэдүүд» гэжэ шэнэ романайнь гурбан бүлэг уншагшадай анхарал татаха.

Совет буряад литературын үндэһэ һуури табигша Хоца Намсараевич Намсараев тухай уран зохёолшо Цырен-Доржо Дамдинжапов дурдалга бэшэбэ.

«Залуу уран зохёолшодой IX конференциһээ» гэһэн гаршаг доро Э. Дугаров, М. Батоин, Ж. Юбухаев, В. Тулаев гэгшэдэй зохёолнууд гараа.

Уран зохёолшо Исай Калашниковай «Шуһата зэбүүн саг» гэжэ романай бүлэгүүд эндэ оробо.

Манай корр.

СОЁЛОЙ ГУЛАМТАНУУД ОЛОШОРНО

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлһээ аймагай соёлой гуламтануудай тоо нилээд олошороо. Жэшээлхэдэ, Үрмын-Адаг, Ягодное, Ацуула, Бургаастай гэжэ нютагуудта, Нуур-Түхэм, Һүтэй, Дунда-Бүхэн, Поворот, Ехэ-Сагаан гэжэ тосхонуудта соёлой байшангууд нээгдэһэн байна. Сэлэн-Дүүмэдэ үхибүүдэй хүгжэмэй һургуули, хоёр автоклуб хүдэлнэ.

Библиотекэнүүдэйшье тоо олошороо, Новоселенгинск, Сэлэн-Дүүмэ, Тохой тосхонуудта үхибүүдэй библиотекэнүүд, Юрөөгэй хүдөөгэй библиотекын дэргэдэ үхибүүдэй библиотекын таһаг, Үрмын-Адагта, Бургаастайда болон Ацуулада хүдөөгэй библиотекэнүүд нээгдээ. Мүнөө үедэ Сэлэнгын аймагта соёлой 37 байшан, 5 филиалтай 31 библиотекэ, 2 филиалтай хүгжэмэй дүрбэн ба уран зуралгын һургуули тоологдоно. Арадай уран һайханай хоёр коллектив хүдэлнэ. Тэрээнһээ гадна, юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд тус тустаа һайнаар түхеэрэгдэһэн библиотекэнүүдтэй байха юм.

Р. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгэ.

БИИРЭ

ДАЛА НАҺАНАЙ ДАБААН ДЭЭРЭҺЭЭ

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей дотор Буряадай АССР-эй Арадай уран зурааша Александр Александрович Окладниковай бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдэнхэй. Энэ выставкэ уран зураашын түрэһөөр 70 наһанай ойдо зорюулагданхай.

Дүшэн табан жэлэй туршада уран бүтээлэй хүдэлмэри ябуулхадаа, оюун бэлигтэй уран зурааша хэдэн олон һайхан зурагуудые бүтээжэ, ажалша олондо бэлэг болгон баряа. 1929 ондо Эрхүүгэй уран зурагай техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ Дээдэ-Үдэ ерэжэ, уран зураашаар хүдэлмэрилжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ олон ондоо хүдэлмэри хээ. Һургуулида багшалаа, номой хэблэлдэ уран зураашаар хүдэлөө, Уран зураашадай холбооной секретарь, уран зурагай музейн директор байгаа. Пионернүүдэй ордондо уран зурагай кружок хүтэлбэрилөө.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан выставкэ дээрэ залуу уран зураашын түрүүшын бүтээл табигдаа бэлэй. Тиихэдэ арадай ажахын амжалта туйлалтануудые харуулһан выставкые Окладников уралан шэмэглэлсээ.

1933 ондо Буряадай АССР-эй Уран зураашадай холбоониие байгуулгада Окладников тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. Тэрэ холбооной түрүүшын гэшүүдэй нэгэн болоо һэн. Энэ үедэ тэрэ олон һайхан зурагуудые бүтээгээ. «Хүн түрөө», «ПВЗ-гэй ударник», «Һү тушаалга» болон бусад зурагуудыень харагшад тон дуратайгаар угтан абаһан байха юм. Уран зурааша эдэ зурагуудтаа түрүүшын табан жэлнүүдэй эршэтэ ажалай хүбшэргэй, ажалша бэрхэ хүнүүдые харуулжа шадаа.

1940 ондо Москва хотодо болоһон Буряадай искусство ба литературын түрүүшын декадые манай республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэд шэнэ амжалтаар угтаһаниинь мэдээжэ. Тус декадые уран зурааша А. А. Окладников уран бүтээлэй бэлигтэй зохёолнуудаар угтаа. Декадын үедэ эмхидхэгдэһэн выставкэ дээрэ Окладниковай хэдэн шэнэ зурагууд табигдаа һэн. «Декабристнууд Сэлэнгэдэ» гэһэн зурагынь илангаяа шалгаржа, олоной һайшаал магтаалда хүртэһэн байха юм.

1941 онһоо 1946 он болотор Окладников Совет Армида алба хээ. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаа. Дайн байлдаанай хүндэ хүшэр үедэ тэрэ уран бүтээлэйнгээ хүдэлмэриие үргэлжэлүүлжэ ябаа. Хэдэн олон фронтовой плакадуудые зураа. Дайнай һүүлээр Окладниковай зураһан зурагууд дотор сэрэгшэдэй баатаршалга, дайнай үеын байдал харуулһан бүтээлнүүд олон. «Түрүүшын ниидэлгэ», «Совет сэрэгшэдэй Ехэ Хинган дабалга» болон бусад зурагуудые эндэ нэрлэжэ болоно. Уран зурааша өөрөө энэ баатарлиг добтолгодо хабаадаһан байха юм. Советскэ Союзай Герой Баргаковой портредые уран зохидоор зуража, тэрэнэй түхэл шарай зүбөөр дамжуулан харуулжа шадаа.

Окладников хэдэн олон портредүүдые зураһан. Уран зохёолшо Ч. Цыдендамбаевай, композитор Ж. Батуевай, граждан дайнай геройнуудай, партизануудай олон портредүүдые бүтээһэн юм. Тэрэ тоодо партизанууд Лебедев, Фролов, Попов, Ивайловский болон бусадай портредүүд, тодо хурсаар зураһан «Россиһаа мэдээсэл» гэһэн зурагынь олоной анхарал татажа, магтаал һайшаалда хүртөө бэлэй. Энэ бүтээл дээрээ уран зурааша В. И. Ленинэй Лондондо байһан үеые харуулна. Н. К. Крупская В. И. Ленин хоёрто Россиһаа ерэһэн революционер И. В. Бабушкин һүүлэй һонинуудые хөөрэжэ байһаар зураглагданхай. Энэ зураг бүтээхын тула Окладников нилээд ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулаа. Тэрэ зорюута Москва хото ошожо, Ленинэй музейдэ ороһон, олон материалнуудые хараһан, шэнжэлһэн байна. Уран зураашын энэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ Чувашай АССР-эй габьяата артист Морев туһалһан, үнэтэ зүбшэлнүүдые үгэһэн юм.

1959 ондо болоһон Буряадай искусство ба литературын хоёрдохи декадын үедэ Буряадай АССР-эй Арадай уран зурааша Окладниковай арбаад зураг выставкэ дээрэ табигдаа бэлэй. «Илалтын һайндэр», «Моридые шэлэлгэ», «Хонишон эхэнэр» гэһэн бүтээлнүүдынь алишье талаараа гүйсэд дүүрэнээр урлагдаһан гэжэ шүүмжэлэгшэд, шэнжэлэгшэд тэмдэглээ бэлэй.

«Совет Алас-Дурна зүг» гэһэн выставкэдэ Окладников амжалтатайгаар хабаадалсаа һэн. Энэ выставкэ дээрэ табигдаһан «Байгалай үдэрнүүд» гэһэн зурагынь олоной һайшаал магтаалда хүртөө. Энэ зураг дээрэ уран зурааша Байгалай загаһашадай ажал, хүн байгаали хоёрой харилсаа холбоо харуулха гэжэ оролдоо. Сагаан хөөһөөр бусалһан долгиной нюрган дээрэ үлгыдүүлэн ябаа онгосотой загаһашад хайшаашьеб даа эрмэлзэжэ байһаар харуулагданхай.

Уран зурааша тон олон номуудые уралан шэмэглэһэн байха юм. Ч. Цыдендамбаевай, А. Шадаевай, М. Степановай, Ц. Галановай болон бусад олон зохёолшодой номуудые гоё һайханаар уралан шэмэглэжэ, уншагшадай һайшаалда хүртөө бэлэй.

Александр Александрович наһатай болобошье, оюун бэлигээр түгэлдэр шэнэ зурагуудые бүтээжэ байһаар. Үе сагтаяа зэргэ алхалан, үнгэ будагаа һайханаар урлан хэжэ, улад зоноо баясуулжа саашадаашье байхань болтогой!

Б. БАТОЕВ.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ДНЕПРОПЕТРОВСКО ОБЛАСТЬ. Дэлхэй дээрэ эгээн томо домнонуудай нэгэн Криворожско металлургическа заводто баригдажа байнхай. Ашаглалгада үгтэхэеэ байһан 5 мянган кубометр багтаасатай энэ асари ехэ металлургическа барилга оройдоол 2,5 жэл соо бүтээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Криворожстальконструкция» гэжэ трестын № 105 барилгын управлениин коммунис ажалай бригадые хүтэлбэрилэгшэ, УССР-эй габьяата барилгашан Анатолий Павлович Матвиенко.

ТАСС-ай фотохроника.

ШУБУУДАЙ ТҮРҮҮШЫН ФАБРИКА

ЕРЕВАН. (ТАСС-ай корр. Г. Арутюнян). Индейкэнүүдые үсхэбэрилхэ Армени доторхи түрүүшын фабрика Араратай голдо баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Эстониһоо, Дунда Азиин республикануудһаа асарагдаһан индюгэй 40 мянган дальбараа эндэ табигдаһан байна.

Фабрикада 250 мянган шубуу үсхэбэрилхөөр хараалагданхай.

ТАБАДАХИ АГРЕГАТ АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАА

ЗАПОРОЖИ.. (ТАСС-ай корр). Днепрогэс-2-то табадахи гидротурбина баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Энэ хадаа байгша ондо ашаглалгада үгтэһэн хоёрдохи агрегат болоно. Баригдажа байгаа электростанциин ниитэ хүсэн 550 мянган киловаттда хүрөө.

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, габшагай барилгын коллектив энэ жэлдэ үшөө нэгэ турбиные болзорһоонь урид ашаглалгада оруулхые уялгалба.

ТҮРҮҮШЫН СТАХАНОВЕЦАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ШАН

КОНДРОВО (Калугын область.). (ТАСС-ай корр. Н. Александров). Целлюлозо-саарһанай комбинадай машинист Юрий Бобровой бригада халаан соогоо нормоһоо гадуур 3 тонноһоо үлүү саарһа гаргаба. Жэлэй эхинһээ хойшо энэ коллектив түсэбһөө гадуур эрхим сортын 250 тонно саарһа үйлэдбэрилөө. Ороной саарһанай промышленностьда стахановска хүдэлөөнэй үүсхэл гаргаһан нютагайнь элитэ мэдээжэ хүн Иван Константинович Прониной дамжуулгын шан тэрээндэ барюулагдаба.

Энэ шангай түлөө мүрысөөн илангаяа үргэнөөр дэлгэржэ байна. «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолдо харюусан, комбинадай коллектив арга нөөсэеэ ашаглаһанайнгаа ашаар үйлэдбэриингөө хэмжээе 550 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али урда тээнь абтаһан уялгануудаа хоёр дахин ехэдхэхые шиидээ.

СЭНХИР ЭКСПРЕССҮҮД ШУУМАЙЛДАНА

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. В. Нат). Манай орон доторхи зургаадахи — Харьковска метрополитен түрүүшын пассажирнуудые хүндэмүүшэ халуунаар угтан абаба. Социалис уялгануудаар хараалагдаһан болзорһоо 4 һараар урид энээниие ашаглалгада оруулһан байна.

Газар доогуур гаргагдаһан энэ зам сүүдхэ бүхэндэ 700 мянга шахуу пассажирые хангаха юм. Украинын 1,5 миллион шахуу хүн зонтой индустриальна түб — Харьков хотодо ажаһуугшад хүдэлмэридөө, һургуулидаа, амарха газартаа ошоходоо, дүрбэ дахин түргөөр хүрэхэ аргатай болобо.

УРГАЛДА ҺУРГУУЛИ БАРИГДАБА

УРГАЛ-2. (БАМ-ай зүүн участок.). (ТАСС-ай корр. М. Павлов). БАМ-ай барилгада хабаадахаяа Украинаһаа ерэгшэдэй һууринда һургуули ашаглалгада оруулагдаба. «Харьков» гэжэ отряд тэрэниие хоёр һара соо бариһан байгаа. 200 шахуу хүн энэ һургуулида һураха юм. Уужам һаруул классууд, спортын ехэ зал эндэ бии. Залуу барилгашадшье дунда һургуули дүүргэжэ шадаха. Эдэнэртэ зорюулагдажа, хүдэлмэришэн залуушуулай һургуули нээгдээ.

Украинын барилгашадай һуурин өөдонэ жэлэй ноябрь һарада баригдажа эхилээ һэн. Хамтын байра баригдаһан, хэдэн үйлсэнүүд бии болгогдоһон, больница, универмаг ба номой магазин, хүүгэдэй саад нээгдэһэн байгаа.

ЗУУН ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ

ИЖЕВСК. (ТАСС-ай корр. Ю. Кедров). Киясовска районой Ильгебаевска дунда һургуулиин багшанар шэнэ һургуулиин байшангай түлхюур хүдөөгэй барилгашадһаа абаба. Энэ һургуули тосхоной шэмэг болоо. Суворовой нэрэмжэтэ колхозой туһаламжаар баригдаһан һургуули уужам һаруул классуудтай, спортын залтай, столовотой, һуралсалай кабинедүүдтэй юм. Шэнэ жэлэй эхилтэр 22 шэнэ һургуули Удмуртида баригдаа. Энэ түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо автономито республикын хото городуудта, һуурин тосхонуудта 50 мянган һурагшадай һураха 100 шэнэ һургуули баригданхай.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

Хүдөө ажахыда хохидол ушаруулдаг арьяатан — шононуудые усөөрүүлхэ зорилгоор Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1975 оной октябриин 1-hээ 1976 оной октябриин 1 болотор шоно хюдаха республиканска конкурс соносхобо. Конкурсдо илагшадта бараунгаар шангууд хараалагдана гэбэл:

Командада үгэхэ 300 түхэригэй нэгэдэхи шан. Шанда хүртэхын тула команда дүрбэн хүнhөө бэшэ бэшэ байжа, олон шоно гэхэ гү, али 18-hаа үсөөн бэшэе, тэрэ тоодо томо 3 эмэ шоное хюдаха ёhотой.

КОНКУРС СОНОСХОГДОБО

Ангуушадта үгэхэ 4 шан.

150 түхэригэй нэгэдэхи шан. Олон шоно гэхэ гү, али 10-hаа үсөөн бэшэ, тэрэ тоодо томо 3 эмэ шоно алаhан ангуушанда барюулха.

120 түхэригэй хоёрдохи шан. 8-hаа үсөөн бэшэ, тэрэ тоодо томо 3 эмэ шоно алаhан ангуушанда барюулха.

80 түхэригэй гурбадахи хоёр шан. 6-hаа үсөөн бэшэ, тэрэ тоодо томо хоёр эмэ шоно алаhан ангуушадта үгэхэ.

Конкурсын дүн конкурс үнгэргэхэ комисси Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй агнуурайн управлениин түлөөлэгшын хабаадалгатайгаар гаргаха.

ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Улаан-Үдын Октябрьска районой Бабушкинай үйлсөөр газета, журналнуудые наймаалдаг 14-дэхи киоск бии. Энэ киоскдо хотынгаа эрхим киоскёрнуудай нэгэн гэжэ суутай болоhон Анна Максимовна Осколкова худалдаг юм. Анна Максимовна турал хотынгоо киоскнуудта 1952 онhоо хойшо ажаллажа, наймаалагшын баян дүршэлтэй болоо. 1974 оной ноябрь hарада тэрэ 14-дэхи киоскдо худалнэ. Нүхэр Осколкова хаяд богони саг соо энэ худалбэлжэ, тойрон байhан гэрнүүдтэ ажаhуугшадай дура татажа шадаа. Ажал хэрэгээ hайнаар эмхидхэжэ, hара бүхэнэйнгөө даабари ходо дүүргэдэг заншалтай. Энэ жэлэй 1-дэхи кварталай түсэб 108,5 процент дүүргэө, II-дохи кварталда түсэбөө 115,8 процентэдэ хүргэжэ, хахад жэлэйнгээ түсэб 112 процент бэелүүлhэн байна.

Анна Максимовнагай ажал худэлмэриие гансашье энэ тоо, баримтанууд бэшэ, мүн «Гомдол ба дурадхалнуудай дэбтэр» соо бэшэгдэhэн уншагшадай hайшаалай мүрнүүд гэршэлнэ.

«Хүндэтэ Анна Максимовна, танай энэ худалжа байhандатнай омогорхон, тандаа тон ехэ баяр баясхалан хүргэхэ байнабди».

Эдэ мүрнүүдые хажуудахи гэртэ ажаhуудаг хүнүүд бэшээ. Баяр баясхалангай мүрнүүд үшөө олон. Арад зоной магтаалhaа дээшэ юумэн ажалша хүндэ юун хэрэгтэйб даа.

Д. ГАРМАЕВ.

СПОРТ

✦ МИЛАНДА болоhон уласхоорондын наадан хабаадасажа байгаа арбан хоёр гроссмейстернүүдэй дундаhаа дүрбэниинь эн шалгаржа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олохо юм. Арбан нэгэдэхи — hүүлшын уулзалгын болохоодо, Венгриин шатаршан Л. Портиш США-гай чемпион У. Браун гэгшые шүүжэ, дүн хамта 7 очкотой болохоодо, бусадhаа түрүүлэн түгэсхэлэй наадана хабаадалсаха болобо. Дэлхэйн чемпион А. Карпов энэ үдэр Италиин шатаршан С. Мариотти гэгшэтэй тэнсэhэн, Т. Петросян Даниин шатаршан Б. Ларсениие шүүhэн байна. Тиин Совет ороной хоёр гроссмейстер тус тустаа 6,5 очкотой болобо. Югославиин шатаршан Л. Любоевич Михаил Талиие шүүжэ, мүн 6,5 очкотой түгэсхэлэй наадандa хабаадалсаха болоhон байна.

Сентябриин 3-да Миланда эдэнэрэй дунда хаха финальна наадан эхилбэ. Энэ үдэр дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов дэлхэйн экс-чемпион Тигран Петросянтай, Портиш Любоевичтэй наадаhан байна.

✦ ВОРОШИЛОВГРАД. Совет ороной футболистнуудай командануудай хилын саагуур ябажа ерэhэнэйнгээ удаа, ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө болоhон наадан дахин hэргээбэ. Ворошиловградай «Заря», Киевэй «Динамо» командануудай наадан 1:1 тоотойгоор тэнсүүгээр дүүрэбэ. «Динамо» командын Мунтян 73-дахи минутын ябажа байгаад гол оруулжа, тоо нээhэн байгаа. Тэрэнэй удаа арбан нэгэн минутын үнгэрөөд байхада, «Заряагай» Куксов харюугай бүмбэгэ сохижо оруулаа.

«Динамо» командын вратарь Рудаков хэдэн удаа хүшэр хүндэ бүмбэгэнүүдые тогтоожо, командаяа аршалжа шадаба.

✦ ФРУНЗЕ. СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн спортын сэрэгэй-техническэ зүйлөөр боложо дүүрэбэ. 350 кубическа сантиметрэй мотоциклаар урилдагшад соохоо Эстониин Ян Мюрик эрхимлэбэ. Тэрэ 6.400 метрэй зайе 3 минута 04,2 секунда соо гаталhан байна. Мүн 175 кубическа сантиметрэй мотоциклаар Луковицкын машина бүтээдэг заводой слесарь Валерий Пржевальский, 125 кубическа сантиметрэй машинаар Москвагай Анатолий Кирилов гэгшэд эрхимлэжэ, спартакиадын чемпионууд болоо.

Мүрысөөндэ хамтадаа 100 гаран спортсмен хабаадалсаhан байгаа. Командануд хоорондын дүн гаргахада, РСФСР-эй суглуулагдамал команда нэгэдэхи, Москвагай, Белоруссиин спортсменүүд удаадахи hууринуудые эзэлhэн байба.

✦ АЛМА-АТА. Гурба мянганhaа дээшэ ажалшад Медеогой елүүр дээрэ гаража амарhан байна. Эдиршүүлэй дунда 100 метрэй зайда урилдаанай үнгэргэгдэхэдэ, найман наhатай басаган Алевтина Иохин, эдиршүүл соохоо Саша Можаев эрхимлэбэ.

Медеогой хүдэлмэрилэгшэд хэдышье халуун—30 градус дулаан байбашье hааяь, халтирхай елүүр бэлэдхэжэ, хотынгоо ажалшадые баясуулhан байна.

Олимпиин наадануудай үнгэргэгдэхэ жэлдэ эндэ хэдэн олон мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм. СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө, СССР — Норвегиин — Нидерландын эрэшүүл, СССР — Нидерландын эхэнэрнүүдэй дунда мүрысөөн үнгэргэгдэхэ юм. Ерэхэ жэлэй май hарада. СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнэй дүүрэхэдэл, энэ елүүр хаагдаха зэргэтэй.

✦ НЬЮ-ЙОРК. СССР-эй суглуулагдамал командын волейболистнууд США-гаар айлшалжа, ябана. Санта-Барбарада (Калифорни) нүхэр ёhоной уулзалга США-гай суглуулагдамал командатай үнгэргэхэдөө, 3:0 (15:12, 15:4, 15:10) тоотойгоор шүүhэн байна. Үшөө долоон иимэ наадан үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

✦ МОСКВА. Спортын клубуудай дунда мэдээжэ болоhон ЦСКА-гай хоккеистнүүд зургаадахиа Европын чемпионуудай кубогта хүртэбэ. Эдэнэр сентябриин 2-ой үдэшэ түгэсхэлэй наадандa Чехословакиин «Тесла» командатай хоёрдохи уулзалгаа үнгэргэhэн байгаа. Тиихэдээ эдэнэр 6:1 (3:0, 2:0, 1:1) тоотойгоор шүүжэ гараба. ЦСКА-гай хоккеистнүүд түрүүшынгээ наада Чехословакида үнгэргэхэдөө 2:3 тоотойгоор шүүгдэhэн юм. Харин түгэсхэлэй наадаа үнгэргэхэдөө сохижо оруулан шайбынгаа тоогоор манай хоккеистнүүд түрүү hуури эзэлбэ ха юм.

Заншалта болоhон ёhоор, уласхоорондын хоккейн лигын президент ФРГ-эй түлөөлэгшэ Гюнтер Сабецки эрхимлэгшэдтэ дамжуулгын кубок нэрьежэ альга ташалган доро барюулаа.

△ СТАВРОПОЛИИН Наталья Крашенинникова лентэтэйгээр упражнени гүйсэдхэхэдөө, 9,9 балл абажа, уран hайханай гимнастикаар үнгэргэгдэhэн уласхоорондын мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Тиин дүн хамта 39,5 баллтай болоо. СССР-эй чемпионка Киевэй Ирина Дерюгина (38,95), Омскын Галима Шугурова (38,7) удаадахи hуурнуудые эзэлээ.

Уласхоорондын энэ мүрысөөндэ Болгариин, ГДР-эй, Польшын, Чехословакиин, Канадын спортсменкэнүүд хабаадалсаhан байна.

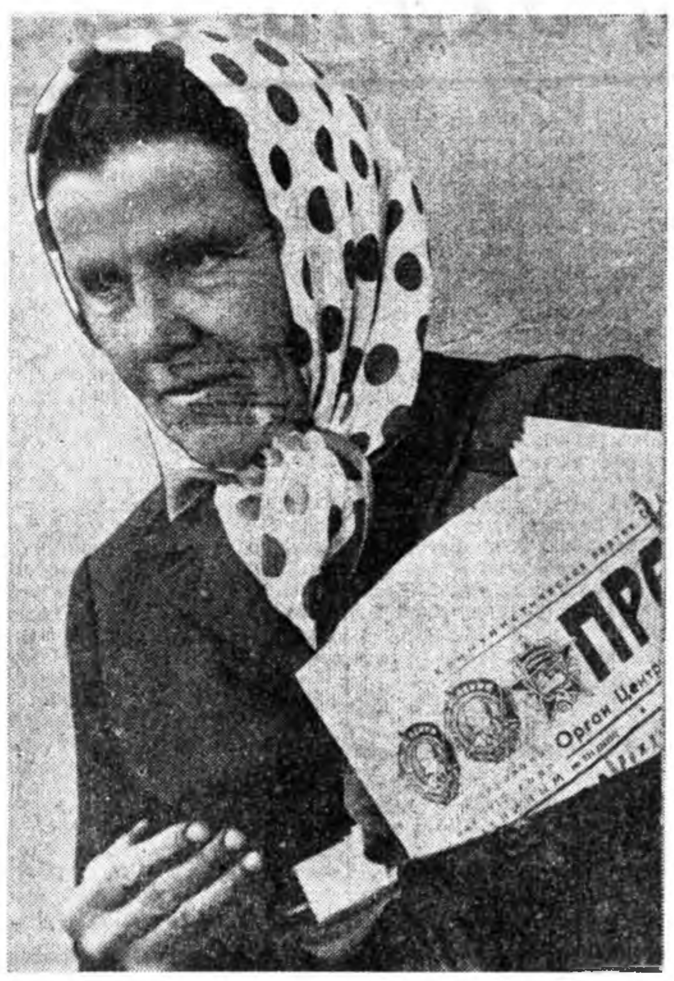
Москвада сентябриин 2—3-най үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэhэн энэ мүрысөөн дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө ноябрь hарада Испанида болохо ехэ мүрысөөнэй урда тээхи hайн норилго боложо үгэбэ ха юм.

△ СССР-эй ОЛИМПИИН наадаnай суглуулагдамал командын футболистнууд сентябриин 3-да Москвада нүхэр ёhоной уулзалга ГДР-эй суглуулагдамал командатай үнгэргэбэ. Наадан 0:0 тоотойгоор дүүрээ.

Манай Олимпиин команда эдэ үдэрнүүдтэ Монреальда 1976 ондо үнгэргэгдэхэ Олимпиин наадаанда бэлдэжэ эхилэнхэй. Тиин сентябриин 10-да Исландиин футболистнуудтай наадахаар хүлеэгдэнэ.

(ТАСС).

ТОСХОНОЙ ПОЧТАЛЬОН

1968 онhоо хойшо Анастасия Михайловна Смолина Бага-Куналей нютагтаа почтальоноор ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэ нютагаархинайнгаа, хамта ажалладаг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, суутай болонхой. Нютагайнгаа зондо урин налархайгаар хандажа, захиhан захилыень саг болзор соонь дүүргэжэ байдаг hайхан заншалынь — тэрэнэй амжалтын түлхюур болоно. Тэрэ «Коммунис ажалай ударник» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, мүн «1973 ондо социалис мүрысөөндэ илагша», «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэ хүртөө.

Анастасия Михайловна энэ жэлэй II кварталда абаhан түсэб-уялгаяа эрхим hайнаар дүүргэжэ гараа. Тэрэ союзпечатиин эд хэрэгсэл худалдаха уялгаяа 130 процент дүүргээ. Үнгэрhэн хахад жэл соо 180 түхэригэй почтово хэрэгсэл худалдаха социалис уялгатай hаа, тэрэнээ үлүүлжэ, 280 түхэригтэ хүргөө. Мүнөө газетэ, журналнуудта ажалшадай захил абалга hайнаар үргэлжэлүүлжэ байна.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Смолина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УНШАГТЫ hОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

ХЭРЭМҮҮДЭЙ СУГЛУУЛБАРИ

Кишинев хотодохи политехническэ институдай профессор В. А. Войцеховский Днестр мүрэн шадарай эртэ урдын хэрэмүүдэй схемэнүүдые. түүлэлгэнүүдые, нарин зурагууд суглуулhан байна. Москва, Ленинград ба ороной бусад хотонуудай архивууд соо олдоhон эртэ үедэ сагай документ эндэ бии.

Белгород-Днестровскиин хэрэм эзэгэ үнинэй юм. 13 зуун жэлэй урда бариhан хай. Сорокско хэрэм hэр хүгжэлгын үедэ баригдаhан сэрэгэй шэбэз бэхилэлгэнүүд архитектурада хабаатай, Советскэ Союздахи гансахан памятник болоно. Энэнь хүн нэгэтэ мэргэжэлээ шалжэ суглуулбариин эзэндэ туhалhан байгаа.

Сорокдо урган хүмүүжэhэн Валентин Александрович Днестр мүрэнэй эрьедэ тоб hон 20 метр үндэр хэрэм хананудай хажууда ажалладаг байhан ха. hүргэдээ hуража байхадаа археологта туhалдаг hэн гэхэ. Тэрэнь мантан ехэ шулуун хананудай гоё hайханда дурлажа булялаган, архитектор болохоор шиидэhэн байгаа.

Днестр шадархи сэрэгэй бэхижэлтэнүүдэй туухэ шэнжэлгэдэ бүхы наhаяа зорюулhан В. А. Войцеховскиин суглуулhан баримтануудаар дэhэн болгон, Сорокско хэрэмые hэргээхэ проект табиhан Молдавиин ССР-эй Культурын министерство тэрэниие hайшаагаа. Хүдэлмэриинь гэгдэhэнэй hүүлээр, эндэ сэрэгэй-түүхын музей нээхэ хараалагдана.

«КОММУНИСТНУУД» ГЭЖЭ ФИЛЬМ БУУЛГАГДАНА

Польшын ниислэл хотын ехэ буугай абяан нэербэ. Старе Място гэжэ район, энэ шадархи Вислэ мүрэнэй эрье дээгүүр бад хара утаан бөөр нэ. Мүрэниие зубшаад—hүүл даргагдаhан, галдагдаhан байшан гэрнүүд, хэдэн арбан онгосо, баржа, катера hүүл солдадууд Вислэ мүрэнэй баруун бэеhээ зүүн эрье хү дарнь тамарна. Вислэ мүрэниие гаталалга эхилбэ гэзэ. «Коммунистнууд» гэжэ фильмые эндэ буулгажа байhан режиссер Юрий Озеровой бүтээгэйхид түүхын хүүдаhа hэн хэдэмнай туhалба. Энэнь Варшава восстаниин болохо үедэ Польшын нэгэдэхи армиин подразделенинүүдэй десантын уhа гаталхые харуулhан байна юм. Польшын сэрэгэй 2.400 солдат буулгабарида хабаадалсана.

АМЕРИКАН ЭРДЭМТЭДЭЙ ТУРШАЛГА

Пенсильвани штадай университедэй эрдэмтэд hонирхолтой туршалга хэбэ. Ехэ гүнзэгыдэхидэл — 500 метрэйхидэ абирхуу дарасатай барокамернууд соо дүрбэн хүн гурбан долоон хоногто байлгагдаа. Туршалгань амжалтатайгаар үнгэрбэ. Энээнэй дүүргэгдэхэдэ хэдэхэн часай үлөөд байхада, водолазуудые уhанай гүнзэгэ оёорhоо гаргаха гэжэ оролдоход камеранууд соохи дарасые багаа болгохоодо, шэнжэлэгшэдэй хоёрынь кессонно үбшөөр үбдэжэ туйлдаа хүрэбэ. Тиихэдэнь камеранудтахи дарасые 2 атмосферэ тухай болотор нэмээhэн байгаа.

(ТАСС).

Хилын саанаhaa

телефон телеграф радио

КОЛОМБО

Президентын указ

ТАСС

Шри Ланкагай президент У. Гопаллавын указай үндэhөөр премьер-министр С. Бандаранаикын толгойлдог нэгэдэмэл фронтын правительствahaа социалис партида (ЛССП) хамаатай гурбан министр: финансын министр Н. М. Перера, хэлхэа холбооной министр Л. С. Гуневардене, плантацинуудай министр К. Де Сильва гэгшэд гаргагдаа. Коалицида ородог хоёр партиин — Шри Ланкагай сүлөөтэ байдалай түлөө партиин (ШЛФП) ба социалис партиин хоорондохи арсалдаануудай hүжэрхэдэ эдэнэр тушаалhaа гараа.

ЛССП-эй хүтэлбэрилэгшэд хэдэ хэдэн асуудалнуудаар премьер-министр С. Бандаранаикын дотоодын политикые, тусхайлан хэлэбэл, гадаадын капиталай мэдэлдэ байдаг плантацинуудые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха гэhэн программыень буруушаадаг байна. Шри Ланкадахи 200 мянган акр (1 акрнь—0,4 га болоно) газарые мүнөө гадаадын 60 шахуу компани эдлэжэ байдаг. ШЛФП ба ЛССП-hээ гадна, Шри Ланкагай Коммунис партиин хабаададаг нэгэдэмэл фронт 1970 оной май соо правительство эмхидхэн байгуулhан юм. Эдэ партинуудай түлөөлэгшэд тушаалhaа буухан министрнүүдэй hуури эзэлээ.

КАИР

ХЭЛСЭЭН ТУЙЛАГДАБАШЬЕ, ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛНУУД ҮЛЭhӨӨР

ТАСС

Синайн хахад арал дээрэ байhан египет ба израиль сэрэгүүдые гэдэргэнь бусаалгын хоёрдохи шата тухай Израильтай хэгдэhэн хэлсээндэ Египедэй зүгhөө нэрэ, обогойнгоо эхин үзэгүүдые табилга Александрида үнгэргэгдөө. Тель-Авивhaа эндэ ороhон мэдээнүүдэй ёhоор, энэ хэлсээндэ Израиль мүн лэ тингэжэ нэрэ, обогойнгоо эхин үзэгүүдые табиба.

Каирай хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, тус хэлсээндэ гол документ, сэрэгэй талаар хабсаргалта, түрүүшын hануулга хэхэ Синайдахи постнуудта американ мэргэжэлтэдые хэрэглэхэ тухай хабсаргалта хамаадана.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ЮПИ агентствын Иерусалимhaа мэдээсэhэнэй ёhоор, Синайн хахад аралдахи Египедэй газар дайда дээрэhээ, тусхайлан хэлэбэл, Абу-Рудайстахи нефтиин олзоборилгонуудhaа сэрэгүүдээ гаргахые Израиль зүбшөөгөө, тиигэhэнэйнь түлөө иимэ нэмэлтэ буултануудые Египет хэхэ ха гэжэ Израилиин бүлэг тушаалтад тэмдэглэнэ:

Израилиин ашаануудые Суэцкэ каналаар зөөхыень зүбшөөхэ; Баб-эль-Мандебскэ хоолойе хааха-гүйбди гэжэ найдуулха; Израильтай харилсаа хэдэг американ фирмэнүүдтэ экономическа хүшөөлэлтэ хэхэеэ болихо. Хүсэ хэрэглэлгэhээ гү, али тэрэниие хэрэглэхээр заналгаhaа арсаха, Израильда эсэргүүгээр ябуулдаг политическэ тэмсэлээ hулааруулха гэжэ израилиинхид египедэйхидтэ мүн лэ ойлгуулжа шадаа.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Вашингтон пост» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Г. Киссинджерэй ябуулга хэhэнэй үндэhөөр, Холбоото Штадууд хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ мүнгэ, багсаахада жэлэй турша соо 2,5—3 миллиард доллар, тэрэ тоодо 2 миллиард долларой сэнтэй сэрэгэй техникэ үгэхэ гэжэ нюусаар ойлгосолдоhонойнгоо hүүлдэл Синайда хабаатай асуудалые гуримшуулха тухай АРЕ-тэй хэлсээ хэхые израилиинхид зүбшөөhэн байна.

Израильда үзүүлхээр Киссинджерэй найдуулhан туhаламжын хэмжээнүүд тухай асуудал тон шухала удхашанартай байна гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. Энэнь Дунда Зүүн зүгтэхи зэбсэглэлэй тэнсүүриие тон ехээр эбдэхэ, тиигээд араб гүрэнүүд мэгдэл сошордолдо орожо болохо гэжэ сэрэгэй экспертнүүд түбэгшөөнэ. Энэ ябуулгын тон ойрын үрэ дүнгүүдhээ айhан арабууд бусад оронуудhaа зэбсэгүүдые дахинаа гуйжа эхилхэ, тэрээнhээ уламжалан дайн боложо магад.

НЬЮ-ЙОРК

Экономическа талаар бэеэ даахан байдалаа бэхижүүлхын түлөө

ТАСС

Хүгжэлтын ба уласхоорондын экономическа харилсаа холбооной асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула Нью-Йоркдо зарлагдаhан ООН-ой Генеральна Ассамблейн VII тусхай сесси дээрэ боложо байгаа юрэнхы хөөрэлдөөн Азиин, Африкын ба Латиин Америкын арадуудай сүлөөтэ, национальна талаар бэеэ даахан байдалаа бэхижүүлхэ гэжэ шиидэнхэй байhанай үшөө нэгэ гэршэ болоно. Байгаалиингаа нөөсэ баялигуудые арад бүхэнэй өөhэдөө ашаглаха эрхыень мэдэрхэ ябадал үндэhэн болохо ёhотой, экономическа шэнэ гурим дэлхэй дээрэ тогтоохо гэжэ эрмэлзэдэг байhые хүгжэжэ байгаа оронуудай түлөөлэгшэдэй хэлэhэн үгэнүүд үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулна.

Политическэ талаар бэеэ дааха гээшэ экономическа талаар бэеэ даадаг бололгын түрүүшын алхам мүн. Политическэ талаар бэеэ даахан байдал туйлалга хэдэн зуун жэлдэ дарлагдаhан Азиин, Африкын ба Латиин Америкын арадуудай экономическа бэеэ даахан, социальна тааруу байдалтай болохын тула шухала арга боломжонуудые хангана гэжэ Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Я. Б. Чабан Генеральна Ассамблейн трибуна дээрэhээ мэдүүлбэ. Элшэ хүсэнэй талаар зуришэлдөөнэй түлөө харюусалгые нефтьеэ бусадта худалдадаг оронуудай эмхидэ (ОПЕК) тохохо гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй энэ сесси дээрэ hэдэhые Венесуэлын уласхоорондын экономическа хэрэгүүдые даадаг гүрэнэй министр Мануэль Перес Герреро эрид буруушаагаа.

Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ КНР-эй түлөөлэгшэ, гадаадын худалдаа наймаанай министр Ли Цянай хэлэhэн үгэ дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалай hуларалгада, хүгжэжэ байгаа оронуудай национальна сүлөөе хамгаалха хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ тон харшаар дуулдана.

США. Үндэhэ яhанай илгаа гаргалтые буруушааhан жагсаал Бостон (Массачусетс штат) хотодо болобо. «Үндэhэ яhанай илгаа гаргалгада эсэргүү комитедэй» уряалаар олон зуун хүн хотын муниципалитедэй урдахи талмай дээрэ сугларжа, Бостоной hургуулинуудта үндэhэ яhанай илгаа гаргалгатай эрид шууд тэмсэхээр бэлэн байhанаа мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хотын муниципалитедэй байшангай урда морито полици ерэнхэй, жагсаалда хабаадагшадые намнан үлдэхөөр бэлэн байна. ЮПИ-ТАСС-ай фото.

МЕХИКО

МЕКСИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН ХАНДАЛГА

ТАСС

Мексикын президент Луис Эчеверрия национальна конгресстээ хандалга бэшэг эльгээбэ, Мексикын гадаадын политика тухай хэлэхэ зуураа, фашис ба үндэhэ яhанай илгаа баримталдаг ёhо гуримуудтай оронуудhaа бэшэнтэй, дэлхэйн бусад бүхы оронуудтай али али талада ашатай туhатай харилсаа тогтоохо эрмэлзэл — ороной политикын үндэhэ hуури болоно гэбэ.

Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй ба Мексикын хоорондо hаяхан баталагдаhан харилсаа холбоон тухай хэлсээнэй удха шанарые президент онсолон тэмдэглээ. Политико-экономическа ондо ондоо гуримуудтай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёhонуудые үндэhэн болгон, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай холбоо барисаагаа улам үргэдхэхэ ябуулгада тус хэлсээн туhа хүргэхэ гээд этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн баталан абаhан, гүрэнүүдэй экономическа эрхэ ба уялганууд тухай документ дэлхэйн оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай талаар таарамжатай харилсаа тогтоолгодо туhа хүргэхэнь лаб гэжэ президент тусхайлан тэмдэглэбэ.

ТАНАНАРИВЕ

ШЭНЭДХЭЛГЭ ХЭХЭ ПРОГРАММА

ТАСС

Мадагаскарай арад зон «Социалис революциин хартие» социально-экономическа шэнэдхэлгэ хэхэ политическэ программа hайшаана. Мадагаскарай республикын революционно Дээдын Соведэй (ВРС) түрүүлэгшэ, гүрэнэй ба правительствын толгойлогшо Дидье Рацирака тэрэ программые радиогоор хэдэн удаа тобшолон тунхаглаа. Гүрэнэй ба экономическа байгуулалтын бүхы hалбаринуудта хамаатай, ажалшадай шухала эрилтэнүүдтэ харюусахаар шэнэдхэлгэнүүдэй тодорхой программа тус ороной түүхэдэ түрүүшынхеэ арад зондо дурадхагдана.

Өөрын промышленность тон hаяар тогтоон байгуулха шухала гэжэ Мадагаскарай гүрэнэй толгойлогшо тусхайлан тэмдэглэбэ. «Промышленностиин тус тус hалбариин предприятинуудые нэгэдхэhэн, социалис обществын хуулиин ёhоор ябуулга хэдэг национальна нэгэдэлнүүдые тогтоохо» гээд правительствын hанаашалжа байhан тухайда Д. Рацирака соносхобо.

Орон дотор аграрна реформо бэелүүлэгдэхэ, хүдөөгэй томо баяшуулhaа буляан абтаhан газар гүрэнэй үмсэ боложо, ажалша таряашадай дунда хубаагдаха байха, — гэжэ ВРС-эй түрүүлэгшэ хэлэбэ.

СПОРТЛОТО

Сентябриин 3-да Москвада болоhон «Спортлотогой» ба «Спортлото-2-ой» 33-дахи тиражаар иимэ шүүбэринүүд тудаа.

«Спортлото»: 28 (стол дээрэ наададаг теннис), 31 (тамаралга), 34 (гарай бүмбэгэ), 25 (сана-трамплин), 11 (велоспорт), 21 (моринной спорт) гэhэн номернууд.

«Спортлото-2»: 35 (сэлгэвей), 20 (байдаркануудба каноэ), 32 (уhа руу hурэлгэ), 14 (волейбол), 4 (альпинизм), 12 (уhанай мотор спорт) гэhэн номернууд.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Боргойн таряан. Гүрэндөө 80 мянган центнер ороохо таряа худалдахабди» гэhэн Зэдын аймагай Ленинэй орденто Боргойн совхозой директор В. Хомутовай статья. «КПСС-эй XXV съездын угтамжада» гэhэн юрэнхы гаршаг доро бүлэг материалнууд. «Үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ» гэhэн гаршаг доро республикын ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай мэдээсэлнүүд: Г. Дамбаев. «Үбhэеэ сабшаhан зандаабди». Л. Павлов. «Кукурузамнай хуряагдаа».

Хоёрдохи хуудаhанда. «Тоосоон ба hунгалта». Т. Власова. «Нэрэ хүндынь бусаая». Статья. Мухар-Шэбэрэй аймагай таряалан дээрэ хуряалгын ямар байhан тухай ээлжээтэ материал. А. Коротаевагай «Миллиондо хүргэхэ» гэhэн статья.

Гурбадахи хуудаhанда. Д. Цыремпиловэй «Буряадhaа эльгээгдэhэн бэлэгүүд» гэhэн статья. Бүмбэрсэг дэлхэйн hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. АПН-эй материалнууд. Тобшо мэдээсэлнүүд. «Профсоюзай эдэбхитэдтэ туhаламжа» гэhэн статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Сад в пустыне» — документальна фильм (үнгэтэ). 10.20 — «Совет хуулиин үндэhэн hуури». 10.50 — «Ород хэлэн». 11.35 — «Москва ба москвагайхид». 12.05 — «Залуушуул» гэhэн дамжуулга. 12.35 — «Хоёрые хоёроор — дүрбэн» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ hонин. 13.00 — «Хуушан хуша модон тухай онтохон» — мультфильм (үнгэтэ). 13.20 — «Смелые люди» — уран hайханай фильм. Ороной экранда харуулагдаhaар 25 жэлэй ойдо. 14.55 — «Шанарай хойноhоо шалган хүтэлбэрилгын Львовой дүй дүршэл». Украинын КП-гэй Львовой обкомой нэгэдэхи секретарь В. Ф. Добрик дамжуулгада хабаадалсаха. 15.25 — «Авария» (2-дохи сери). 16.30 — Забhарлалга. 16.40 — «Сопот-75». Польшоhоо дамжуулга (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — «Театр тухай хөөрөөнүүд».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Урожай-75» гэжэ программа (буряадаар). 20.20 — Шэнэ hонин.

«Орбита». 20.30 — «Авария» (2-дохи сери). 21.35 — «Сопот-75». 23.20 — Забhарлалга. 23.30 — «Майя Плисецкая хатарна» (үнгэтэ). 24.00. — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 20.00 — «Шанарай хойноhоо шалган хүтэлбэрилгын Львовой дүй дүршэл».

Улаан-Үдэ. 20.50 — «Мүнөө үеын үзэл сурталай тэмсэл» — хөөрөөн. 21.00 — Телевизионно hонин.

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная—2-54-... зам. редактора — 2-68-... зам. редактора — 2-62-... отв. секретаря — 2-50-... секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации—2-56-... промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, писем и селькоров—2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корреспондентская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61